

Bu proje Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir.

MEDYA İZLEME RAPORU-1 2018 CUMHURBAŞKANLIğI SEÇİM SÜRECİNDE MEDYADA YER ALAN AYRIMCI SÖYLEMLER

uğur ARASTIRMACI
mumcu GAZETECİLİK
VAKFI

um:ag Vakfı Yayınları: 142
Medya ve Gazetecilik Dizisi: 4

Medya İzleme Raporu - 1

**2018 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM SÜRECİNDE
MEDYADA YER ALAN AYRIMCI SÖYLEMLER**

Hazırlayanlar

Demet SAYINTA | Fatih Serdar ÖZGÜLTEKİN | Nalan MUMCU

1. Baskı: Ocak 2020

ISBN: 978-605-7882-40-0

(Sertifika No: 35738)

Yayın Yönetmeni : Tezcan DURNA

Dizi Editörü : Tezcan DURNA

Düzeltilen : Özge MUMCU AYBARS

Can ERTUNA

İdil AYBARS

Ceren ÖZCAN

Kapak Tasarım : Tuğçe VİDİNLİLER

Sayfa Düzeni : Şadan SAÇI

Dizgi : **um:ag**

Baskı : Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj

San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tel.: (0312) 341 10 20

Bu yayının Avrupa Birliği'nin finansal desteğiyle hazırlanmıştır. Yayın içeriğinin tüm sorumluluğu **um:ag** Vakfı'na aittir ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır. Bu kitabın içeriği halka açıktır ve serbestçe dağıtılabilir. Bu kitabı kullanmak istemeniz halinde lütfen **um:ag** Vakfı'na referansta bulununuz ve materyallerin alındığı internet sitesinin adresini yazınız. Kitabı çoğaltırsanız katkıda bulunan yazarlar ve onların kurumlarına referansta bulununuz.

Medya İzleme Raporu-1

**2018 Cumhurbaşkanlığı
Seçim Sürecinde
Medyada Yer Alan
Ayrımcı Söylemler**

Hazırlayanlar

Demet SAYINTA | Fatih Serdar ÖZGÜLTEKİN | Nalan MUMCU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	7
Kaynaklar	15
GİRİŞ.....	17
Türkiye’de Ana Akımın Yeri ve Medyanın Yeni İdeolojik Politik Renk Tayfı	18
Türkiye Medyasında Ayrımcı Dilin Görünümleri	19
1) Yabancı Düşmanlığı	19
2) Mültecilere Yönelik Ayrımcı Dil ve Nefret Söylemi ...	27
3) Yahudilere Yönelik Nefret Söylemi	31
4) Yunanistan’la Gerilim.....	36
5) Kültürel Ayrımcılık	39
6) Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı	44
7) İnanç ve Etnik Köken Ayrımcılığı	54
8) Yeni Bir Ayrımcı Söylem Olarak “Terör Destekçiliği”	62
9) Gazetecilik Faaliyetlerine Yönelik Ayrımcılık	68
10) Emek Hareketine Yönelik Ayrımcılık	72
11) Hak Odaklı Habercilik ve Ayrımcı Olmayan Haber Örnekleri.....	76
Sonuç.....	82
KAYNAKÇA	87

ÖN SÖZ

Türkiye son beş yıldır hem siyasi hem ekonomik hem de kültürel olarak ciddi bir dönüşüm geçiriyor. 7 Haziran 2015 seçimleriyle birlikte Türkiye dört yıl içinde toplamda üç milletvekilliği seçimi, bir referandum, bir Cumhurbaşkanlığı seçimi, bir yerel seçim ve bir de yenilenen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimi gördü. Bu seçimlerden birisi olan 16 Nisan 2017 tarihindeki referandum ile Türkiye'nin yaklaşık yüzelli yıllık parlamenter rejiminde çok ciddi bir değişiklik yapıldı. Bu referandumla beraber, seçimle görev başına gelen partili Cumhurbaşkanlığı rejimine geçildi.

Referandum öncesinde gerçekleşen 15 Temmuz 2015'teki başarısız darbe girişimi sonucunda Türkiye yaklaşık bir buçuk yıllık bir OHAL dönemi yaşadı. Bu OHAL dönemi süresince sayısız Kanun Hükmünde Kararname (KHK) yayınlandı. Bu KHK'ların ekli listelerine isimleri eklenen yaklaşık 150 bin kişi kamu görevinden ihraç edildi. Pek çok asker, polis, hâkim, savcı ve kamu görevlisi darbe girişimiyle ilişkili ya da muhtelif terör örgütleriyle iltisaklı bulunarak hapse atıldı. Yine yayınlanan KHK'lar ile çok sayıda basın-yayın kuruluşu tamamen kapatıldı, bazılarının mal varlıklarına devlet tarafından el konuldu, çok sayıda eğitim öğretim kurumunun faaliyetlerine son verildi. Pek çok gazeteci, akademisyen ve aydın ağır ceza mahkemelerinde yargılandı; pek çoğu tutuklu yargılandı ve yargılanma süreci tamamlanana kadar fiilen cezaevlerinde tutuldu. Hala cezaevlerinde yargılama sürecini fiili hapislikle geçiren pek çok aydın, gazeteci ve toplum lideri insan var.

Türkiye'nin son yıllarda yaşadığı büyük altüst oluştan en fazla nasibini alan basın-yayın sektörü oldu. Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidara geldiğinden beri, zaten uzun zamandır süregelen basın-yayın sektöründeki dönüşüm hız kazandı. Neoliberal politikaların yol açtığı sorunların öncelikli hedefi, 1980'lerden beri basın-yayın sektöründeki emek gücüydü. Basın-yayın piyasasındaki çalışanların örgütsüzleştirilmesi için zaten uzun zamandır devam eden müdahaleler, bu dönemde sahiplik yapısını dönüştürmeye yönelik çabalarla paralel bir biçimde ilerledi. Kendisinden önceki iktidarların sürdürdüğü bağımlı-taraftar basın-yayın yaratma çabasını AKP iktidarı ustalıklı bir biçimde hayata geçirdi.¹ İlk müdahaleler, faaliyetlerindeki mali sorunlar nedeniyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilen Star ve Sabah-ATV Grubu'nun hükümet yanlısı medya gruplarına devredilmesiyle başladı. Bu sürece, önce geride kalan Doğan Medya Grubu'nun içine taraftar gazeteci, köşe yazarı ve yöneticilerin baskıyla dâhil edilmesiyle, ardından da bu grubun tüm basın-yayın kuruluşlarının yine hükümet yanlısı olan Demirören Grubu'na devrettilmesi ile devam edildi. Geline son aşamada, endüstriyel medya kuruluşlarının, yani ana akım medyanın neredeyse yüzde doksanından fazlasının hükümet yanlısı grupların elinde bulunduğu tahmin edilmektedir. Geriye kalan hedef kitlesi ve maddi olanakları bir hayli sınırlı olan muhalif medya ile son zamanlarda etkinliği giderek artan dijital yayıncıların üstündeki baskı ise giderek ağırlaşmaktadır. Son yıllarda sosyal medya üzerinden devam eden muhalif yayıncılık faaliyetleri ise baskı ve gözaltılarla sindirilmeye çalışılmaktadır.

Bu genel manzara içinde, geçmişte var olan medyadaki ideolojik-politik farklılaşmalarda da ciddi bir metamorfoz yaşan-

---

1 Hem çalışanların örgütlenmeleriyle ilgili değişimi hem de taraflı basın-yayın yaratma çabalarının sonuçlarını iki farklı rapordan takip etmek mümkün. Raporlara sırasıyla şu adreslerden ulaşılabilir:

1- <https://halagazeteciyez.net/2018/05/10/akp-doneminde-turkiyede-degisen-medya-sermayesi/> (erişim tarihi: 01/12/2019)

2- <https://halagazeteciyez.net/2018/06/21/hala-gazeteciyez-medya-raporu-haziran-2018-medya-endustrisinde-emek-rejimi-ve-sendikal-orgutlenme/> (erişim tarihi: 01/12/2019)

miştir. Geçmişte ana akımı temsil eden grupların koşulsuz bir biçimde iktidar taraftarı haline geldiğini ve nispeten tarafsız denebilecek bir habercilik pratiğini hayata geçirmesinin dahi olanaksız olduğunu görüyoruz. Kuşkusuz Türkiye’de geçmişten beri ana akımın da devletin resmi ideolojisinden farklı bir habercilik yapması çok da olanaklı değildi. Ancak yine de iktidarın icraatları, ortaya çıkan hukuksuzluklar ve toplumun öğrenmesi gereken gerçekler, bir şekilde haber olarak kamuoyunun dikkatine sunulabiliyordu. Geline son aşamada, haberciliğe dair en temel 5N1K kuralına dahi uyulmadığı, bu nedenle haberlerin neredeyse parti propaganda malzemesi olarak kullanıldığı bir noktaya gelmiş durumdayız.

Bu koşullar altında, sürdürülen habercilik ve üretilen haberlerin dilinde de ciddi bir değişim ortaya çıkmış görünmektedir. En açık tanımla habercilik, toplumda ve doğada ortaya çıkan olay ve olguların sistemli bir şekilde derlenerek, belli bir bütünlük içinde ve görsel malzemeye desteklenerek yine topluma sunulması faaliyetidir. Bu bilgi oluşturulurken ve sunulurken, yılların deneyimlerinden süzölmüş bazı ilke ve kurallara uymak gerekir. Bu ilkelerin en bilinenleri ise nesnellik, dengelilik ve tarafsızlıktır. Bu ilkeler, liberal demokratik değerlerin gazetecilik ahlakı içine yerleşmiş halidir. Gazetecinin nesnel olması, habere konu olan her türlü olay, kişi ve duruma eşit mesafeye yaklaşmasını gerektirir ki bu gazeteciyi güvenilir yapan en temel unsurlardan birisidir. Yine gazetecinin tarafsız olması, herhangi bir olayın farklı taraflarına eşit söz hakkı tanınmasını gerektirir. Eğer gazeteci bir tarafın sesini kısar, diğer tarafa ölçsüz bir şekilde söz hakkı tanır, demokratik müzakere ve katılım kanallarının tıkanmasına yol açar. Gazetecinin dengeli olması ise, olay, durum ya da şahıslar karşısında mesafeli tutumunu korumasını gerektirir. Eğer gazeteci herhangi bir olaya karşı dengeli tutumunu koruyamazsa, ele aldığı olayın, durumun ya da şahsın esiri olur ve yazdığı haber bir propaganda metninden öteye geçemez. Bunlar liberal basın-yayın ahlakı ölçülerine göre, gazetecinin özgür ve özerk olmasını sağlayan en önemli kural ve ilkelerdir. Ancak endüstrileşmiş ve sahipleri büyük sermaye grupları olan basın-yayın kuruluşlarında

bu kuralların uygulanması çoğu zaman sıkıntılıdır. Ancak akli-selim medya sahibi, eğer güçlü bir basın-yayın kuruluşuna sahip olmak isterse, gazeteciliğe dair yılların deneyimlerinden süzül-müş bu kurallara uyulması konusunda hassas olmalıdır. Eğer bu kurallara uymazsanız, sahibi olduğunuz medya kuruluşları siyasal iktidarların kuklaları haline gelir.

Liberalizmin negatif özgürlük tasarımı esin alan yukarıda sözünü ettiğimiz gazetecilik ilke ve kuralları, genellikle herhangi bir dış müdahalenin ve baskının olmadığı ortamda özgürlüklerin yeşereceği ve gelişeceğini öngörür. Bu anlayışa göre, bireylerin özel alanına yapılmış her türlü müdahale özgürlüğe yapılmış bir müdahaledir. Bu yaklaşıma göre insanlar arasında negatif ya da pozitif olarak herhangi bir ayırım yapılmaz. İnsan kendisi ve toplum için en rasyonel kararı alabilecek akılcı bir varlıktır. Rasyonalite, insanın sınırlandırılmamış ve müdahale edilmemiş bir haklar alanını varsayar. Devlet ve kurumları da yapacağı negatif özgürlük tasavvuruna uygun düzenlemeler ile insanın özgürlüğünü ortaya koyabileceği koşulları yaratmakla yükümlüdür. Hukuki ve ahlaki olarak karşımıza çıkan bütün normlar bütünü bu negatif özgürlük tasarımına uygun bir biçimde belirlenmiştir. Haliyle gazetecilik ilke ve ahlakına dair getirilen kurallar da bu çerçevede oluşturulmuştur. Ancak modern sınıflı toplumlarda bilgiye ve habere erişim konusunda toplumun tüm kesimleri eşit şansa sahip değildir. Kendini ifade etme, sorunlarını anlatma ve bunun üzerinden kamuoyu yaratıp sorunun çözülmesini sağlama konusunda bu eşitsizlik daha da çok karşımıza çıkar. Özellikle internet ve sosyal medya mecralarının bilginin sınırsız dolaşımına izin vereceğine dair ümitvar beklentilerin de günümüzde boşa çıktığı görülmektedir. Bu nedenle son yıllarda liberal değerlerin belirlediği gazetecilik pratiklerinin yanı sıra farklı gazetecilik pratikleri tartışılmaya başlanmıştır. Bunların arasında en yaygın bilinenleri yurttaş gazeteciliği, hak temelli gazetecilik, barış odaklı gazetecilik, yavaş gazeteciliktir.

Aslında başlıkları değişse de bu farklı/alternatif habercilik pratiklerinin ana akım habercilikten temel farkı okurla kurduğu ilişkide ortaya çıkar. Hak temelli haberciliğin temelinde haklara

ve hak ihlallerine duyarlı olma amacı yatar. Hak haberciliği yapan gazetecinin en temel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz: Temel haklara karşı duyarsız değildir, ancak illa ki hak savunuculuğu yapmak için hak ihlalinin ortaya çıkmasını da beklemez, herhangi bir olayı haberleştirirken hak ihlaline yol açmaz, toplumun farklı ve güçsüz kesimlerinin seslerine de haberde yer verir, olayı haberleştirdikten sonra peşine düşer. Bu çerçevede düşündüğümüz zaman, hak habercisi habere konu olan olay, olgu ve kişiyi nesneleştirmez, olayın faili olarak ön plana çıkarır. Hak habercisi, haber dilinde ayrımcılık yapmaz, toplumda kutuplaşmaya yol açacak ifadelere yer vermez, nefret söylemi üretmez, dili güçlüyü değil güçsüzü destekleyecek şekilde kullanır. Hak habercisi böyle bir duyarlılıkla haberlerini oluştururken, toplumsal alandaki eşitsiz iktidar ilişkilerini açığa çıkarmaya çalışır.

Okuyacağınız bu medya izleme raporu da, Avrupa Birliği'nin finansal desteğiyle ve hak haberciliğini sivil toplum örgütleri arasında yaygınlaştırma amacıyla hayata geçirilen "Hak Temelli Gazeteciliğin Sivil Toplum Aracılığıyla Yaygınlaştırılması" (Dissemination of rights-based journalism through civil society) başlıklı projenin ilk somut çıktısı olarak ortaya çıkmıştır. Bu rapordaki temel hedef, hak odaklı haberciliğe aykırı olan ayrımcılığın izlerini Türkiye medyasının haberlerinde sürmektir. Bu amaçla yola çıktığımız bu raporda 24 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği seçimleri süreci odağa alınmıştır.

Toplumsal alandaki eşitsiz iktidar ilişkileri, öncelikli olarak dil üzerinden kurulur. Toplumsal alandaki ayrımcılığı, olayları ve durumları tanımlarken kurulan dil, kullanılan ifade ve sıfatlar, haber haline getirilen olaylara verilen öncelikler, yani yapılaşmış haber değerleri önemli ölçüde pekiştirir. Bu nedenle medyada üretilen öncelikle haber metinleri olmak üzere bütün içeriklerde kullanılan dilin eleştirel bir şekilde analiz edilmesi gerekir. Dilin analizi, toplumsal alandaki eşitsiz ilişkilerin deşifre edilmesi için önemlidir. Böylece hak temelli haberciliğin hayata geçirilebilmesi için birinci adım atılmış olur. Zira hak temelli gazetecilik her şeyden önce eleştirel olmayı gerektirir. Eleştirel olmak da önce-

likle dilde kurulan iktidara ve tahakküm ilişkilerine karşı durmayla olur.

Haber, okuyucusuna dünyaya, hayata ve olaylara dair bir anlatı, tasarım ve tahayyül sunar. Diğer pek çok anlatı türünde olduğu gibi bir yapısı, önem ve öncelikleri, çatışma ve çözüm önerileri, eyleyen ve etkiledikleri, nihayetinde kazanan ve kaybedenleri vardır haber metninin de. Herhangi bir olayın neden bir başka olaya göre önceliği olduğu ve haber haline gelmeye layık görüldüğü, herhangi bir kişinin sözünün neden bir başkasının sözünden daha kıymetli bulunup da o kişiye mikrofon uzatıldığı, var olan habercilik pratikleri içindeki mevcut iktidar ilişkilerini anlamamız açısından bize ipuçları verir. Ayrıca hak arayışı için toplanan bir işçi grubunun eyleminin gazete haber başlıklarına “eylemci grubu olaysız dağıldı” şeklinde çıkarılması, üniversitelerdeki öğrenci olaylarının “karşıt görüşlü öğrenciler çatıştı” şeklinde duyurulması basit birer klişe değildir. Her haber başlığında olduğu gibi bu tür klişeler de yerleşik iktidar ilişkilerinin çok kolay ve basit yeniden üreticileridir. İşte hak temelli habercilik bu tür klişelerin nasıl hak ihlallerine yol açtığına farkında olan bir haberciliktir. Hak haberciliğini hayata geçirebilmek için öncelikli olarak bu tür iktidar ilişkilerinin farkında olmak gerekir. Farkındalık da var olanı eleştirmekle başlar.

Bu nedenle bu raporda öncelikli olarak üretilmiş olan haberler üzerinden yaratılan hak ihlallerini, ayrımcılıkları ve nefret ve düşmanlaştırma üreten haber dilini deşifre etmeye çalıştık. Raporu 24 Haziran 2018’de yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği Seçimleri dönemine odaklanarak hazırlamamızın önemli nedeni, seçim dönemlerinde kitleleri harekete geçirmek ve konsolide etmek için siyasi liderlerin muarızlarını kolaylıkla hedef haline getirdiklerini düşünmemizdi. Özellikle Türkiye’de son dört-beş yıldır her türlü kimlik ve farklılıklar üzerinden yoğun bir kutuplaşma-kutuplaştırma süreci yaşıyoruz. Kürt-Türk, dindar/Müslüman-seküler/laik, muhafazakâr-muhafazakâr olmayan, savaş yanlısı-barış yanlısı, terör destekçisi-vatansever gibi hakikat sonrası dönemin (post-truth era) anlamlandırma pratiklerini zorlayan bir biçimde pek çok karşıtlık, hem iktidar hem de

muhalefet kanadının söylemleriyle yoğun bir biçimde üretiliyor. Bu raporda da, gazetelerde üretilen haberler üzerinden bu tür karşıtlıkların pek çok izdüşümünü tespit ettik. Gazetelerde üretilen haberlerde karşımıza çıkan kutuplaştırıcı, düşmanlaştırıcı, nefret üreten farklı kategorilere ulaştık. Bu kategorileri ana başlıklar halinde şöyle sıralayabiliriz:

- 1- Yabancı Düşmanlığı
- 2- Mültecilere yönelik ayrımcı dil ve nefret söylemi
- 3- Yahudilere yönelik nefret söylemi
- 4- Yunanistan'la gerilim
- 5- Kültürel Ayrımcılık
- 6- Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı
- 7- İnanç ve etnik köken ayrımcılığı
- 8- Yeni bir ayrımcı söylem olarak terör destekçiliği
- 9- Gazetecilik faaliyetlerine yönelik ayrımcılık
- 10- Emek hareketine yönelik ayrımcılık

Bu ayrımcı söylemlerin pek çoğunun birbiriyle iç içe girdiğini görmek şaşırtıcı değildir. Örneğin bir gazete haberinde atılan başlık bir yandan yabancı düşmanlığını yeniden üretirken diğer yandan cinsiyetçi söylemi meşrulaştırabilmektedir. Bir yandan etnik köken ayrımcılığı yapılırken diğer yandan farklı cinsel kimliklere saldırılabilmektedir. Örneğin karşılaştığımız “Homo Hamileri Meclis'te” başlığı bunların en bariz örneklerinden birisidir. Bu haber başlığı ile HDP ve CHP hem etnik ayrımcılığın hedefi hem de LGBTİ bireylerin desteğini alması ve onların sorunlarını dile getirmesi nedeniyle sapkın olarak tanımlanmaktadır. Böylece tek bir başlık farklı kimliklere nefret yönelmek için işlevselleştirilmektedir.

Bu raporun temel hedeflerinden birisi de sadece hak ihlaline yol açan gazete ve haberleri deşifre etmekle yetinmemektir. Hak ihlaline yol açan haber dilini deşifre etmek yapmayı hedeflediğimiz işin sadece başlangıcıdır. Bir diğer hedefimiz de, sorunu teşhis edip öylece bırakmak yerine, hak ihlali konusunda hassas davranan gazete ve haberlerden de örnekler vererek iyi örnekleri

de teşvik etmektir. Bu nedenle rapordaki son başlığımız, “Hak odaklı habercilik ve ayrımcı olmayan haber örnekleri” olarak belirlenmiştir. Yaptığımız inceleme sonucunda bu tür iyi örneklerin hiç de az olmadığını gördük. Bu bulgu, hak temelli gazeteciliğe dair ümitvar olmamıza yol açtı.

Projeyi bünyesinde hayata geçirdiğimiz **Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı (um:ag)**, 24 Ocak 1993’te bombalı bir saldırı sonucunda hayatını kaybeden gazeteci Uğur Mumcu’nun gazetecilik ideallerini yaşatmak ve bu idealleri yeni nesillere ulaştırmak hedefiyle kurulmuştur. Uğur Mumcu’nun gazetecilik idealleri, muktedir konumda olanların halktan gizledikleri gerçeklerden yine halkı haberdar etmek amacına hizmet ediyordu. Uğur Mumcu, hemen her konuda binlerce sayfalıkilmek ilmek işlediği tamamen olgulara dayanan haber öyküsü yazdı. Bunların arasında hayali ihracatçılık, devletin üst kademeleri ve uluslararası sermaye gruplarıyla ilişki halindeki dini cemaatler, terör örgütleri, suikastçılar, savaş ve ilaç endüstrisi en bilinen haber konularıydı. Uğur Mumcu, özellikle 70’li yılların sonlarından 90’lı yılların başlarına kadar devam eden dini cemaatlerin ülke siyasetine ve ekonomisine şekil verme çabalarını yine olgulardan hareketle okuyucularına haber öyküleri ve kitaplarıyla sundu.

Uğur Mumcu’nun bu habercilik örnekleri ve çalışma pratikleri genç gazetecilere hala ilham vermeye devam ediyor. Uğur Mumcu’nun gazetecilik yaptığı dönemde belki hak temelli gazetecilik adıyla bir tartışma henüz yoktu. Ancak bugünden geriye baktığımız zaman Mumcu’nun gazetecilik pratiği tam da hak temelli gazeteciliğin hedeflerine denk düşüyor. Zira Mumcu bir yazısında gazeteciye şöyle tanımlıyordu: “Haber ve bilgi kaynağına en çabuk ulaşan ve bu kaynaklardan edindiği bilgi ve haberleri okurlara sunan, sır saklayan, haber ve bilgi kaynağını gizlemesini bilen gerektiğinde hükümetlere ve güç odaklarına karşı savaşmayı göze alan insan gazetecidir.” (Mumcu, 1998: 321-322). Mumcu’nun bu tanımında yer alan “gerektiğinde hükümetlere ve güç odaklarına karşı savaşmayı göze almak” ifadesi, tam da hak temelli gazeteciliğin en önemli özelliklerinden birisi olarak karşımıza çıkıyor. Bu, hakkın ve hukukun, güçsüzün ve sesi kısılmışla-

rın, hak ihlaline uğramışların ve mazlumların yanında olan gazetecilik anlayışına tekabül eder. İşte Uğur Mumcu'nun gazetecilik anlayışı bu nedenle hala güncelliğini sürdürüyor. Biz de **um:ag** olarak bu güncel ihtiyaca tekabül edecek bir projeye hak temelli gazetecilik pratiğini toplum ve sivil toplum kuruluşlarına yaygınlaştırmayı hedefledik. Bu sayede hem Uğur Mumcu'ya hem de topluma olan vefa borcumuzu ödeyebiliriz diye düşündük.

Kaynaklar

- Mumcu, Uğur (1998), *Gazetecilik (Seçmeler)*, 1. Baskı, Ankara: **um:ag** Yayınevi.
- Eres, Benan ve Yüksel, Hakan (2018), *AKP Döneminde Türkiye'de Değişen Medya Sermayesi*, <https://halagazeteciyiz.net/2018/05/10/akp-doneminde-turkiyede-degisen-medya-sermayesi/> (Erişim tarihi, 01/12/2019)
- Keten, Emre Tansu ve Aydın, Utku Uraz (1998), *Medya Endüstrisinde Emek Rejimi ve Sendikal Örgütlenme*, <https://halagazeteciyiz.net/2018/06/21/hala-gazeteciyiz-medya-raporu-haziran-2018-medya-endustrisinde-emek-rejimi-ve-sendikal-orgutlenme/> (Erişim tarihi, 01/12/2019)

Tezcan DURNA
um:ag Genel Yayın Yönetmeni
Hak Temelli Gazeteciliği
Sivil Topluma Yaygınlaştırmak Projesi
Koordinatör Yardımcısı
Aralık-2019

GİRİŞ

Yalın bir deyişle, “herhangi bir kamu yararı ya da mantıklı bir gerekçe söz konusu olmaksızın, bir kişiye, benzer durum ve koşullardaki diğer kişilerden farklı ve eşit olmayan bir muamele yapılması” (Çelenk, 2010: 3) anlamında kullanılan ayrımcılık dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de her dönem medya aracılığıyla yaygınlaştırılmakta, dolaşıma sokulmakta ve normalleştirilmektedir.

Bu raporda, OHAL döneminde gerçekleştirilen ve Türkiye’nin en kritik seçimlerinden biri olan 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı Seçimleri sürecinde, 21 Mayıs-9 Temmuz 2018 aralığında kullanılan ayrımcı dili, farklı görüşleri temsil eden gazetelerden örneklerle ortaya koymak amaçlanmıştır. Bununla beraber, medyadaki ayrımcı söylemi anlayabilmek için gündelik hayattaki ayrımcı dilin ve medyanın iktidarla kurduğu siyasi ekonomik ilişkilerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

İktidarların ihtiyaçlarına ve belirli dönemlerin gündemine göre ayrımcı söylemlerin hedefindeki gruplar değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin cinsiyete ve cinsel yönelime, etnik veya dini temele dayanan ayrımcı söylemlerle her dönem karşılaşılabilirken, seküler kesimlere, çeşitli sermaye gruplarına ve mültecilere yönelik ayrımcı dilin de Türkiye’de dönem dönem yaygınlaştığı görülebilmektedir.

21 Mayıs-9 Temmuz 2018 tarihleri arasında medyada izlenen ayrımcı ifadelerin üretilmesinde temel gündemi, 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçimleri ve seçim için kurulan/kurulamayan ittifaklar ve adaylar oluşturmuştur. Bunun yanı sıra İsrail-Filistin

sorunu, Türkiye ile Almanya arasında yaşanan diplomatik krizler, çocuk istismarı olayları ve bunlar üzerine yeniden gündeme getirilen idam cezasını geri getirme tartışmaları, ramazan ayında oruç tartışmaları, Mavi Marmara davasıyla ilgili İsrail ile varılan anlaşma, Başbağlar ve Madımak katliamlarının yıldönümleri, Almanya, Danimarka, Belçika ve Avusturya’da yaşanan yabancılara karşı saldırı olayları, darbe girişiminin ardından Yunanistan’a kaçan askerleri Yunanistan’ın teslim etmemesi gibi diplomatik gelişmeler, ayrımcı ifadelerin ve nefret söylemlerinin yer aldığı gündem maddeleri olmuştur. Ayrıca bu çalışmada, işçilerin çalışma koşullarına ve işten çıkarılmalarına karşı başlatılan işçi grevleri, işçi ölümleri, kadın cinayetleri, LGBTİ+ onur yürüyüşünün valilik tarafından iptal edilmesine ilişkin haberler de yer almaktadır.

Türkiye’de Ana Akımın Yeri ve Medyanın Yeni İdeolojik Politik Renk Tayfı

Medyadaki ayrımcı dili araştırırken, farklı ideolojik ve siyasi aidiyet ve duruşları kapsamak ve buna göre genel bir panorama çıkarmak hedeflenmiştir. Bu kapsamda, iktidara yakınlığı ile bilinen İslamcı kanadı temsilen *Yeni Akit* ve *Yeni Şafak* gazeteleri, Milliyetçi kanadın muhalif sesini temsil eden *Yeniçağ*, MHP’ye yakın *Ortadoğu*, modern-seküler-demokrat kesimi temsilen *Cumhuriyet*, Vatan Partisi’ne yakın *Aydınlık*, sosyalist sol çizgide yayın yapan *Evrensel*, ulusalcı-seküler çizgide yayın yapan *Sözcü*, muhalif alternatif medya örneği olarak *Diken*, seçimden kısa süre önce iktidara yakınlığıyla tanınan Demirören ailesi tarafından satın alınan *Hürriyet* gazetesi ve iktidara yakın olarak tanımlanabilecek, yaygın olarak görüntülenen İnternethaber ile popüler çevrimiçi haber siteleri *En Son Haber* ve *Mynet* nitel bir yöntemle analiz edilmiştir. İncelenen gazetelerin haberlerinde kullandıkları ayrımcı ifadelerin, yakın oldukları ideolojiler ile ilişkili olduğu görülmektedir; temsil ettikleri ideolojilerin “dışladıkları” kişiler ile grupları ayrımcı söylemlerin merkezine yerleştirdikleri dikkat çekmektedir.

Buna göre, başvurulmuş en yaygın ayrımcılık biçimleri Batı düşmanlığı, etnik ve dini temelli nefret söylemi, mültecilere yönelik ayrımcılık, toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, emek hareketine yönelik ayrımcılık, kültürel ayrımcılık ve gazetecilik faaliyetlerine ilişkin karalama olarak tespit edilmiştir. Bu ayrımcılık türleri dışında özellikle OHAL ile birlikte geniş toplumsal kesimlere yöneltilen terör örgütleriyle işbirliği suçlamaları, farklı muhalif gruplara yönelik nefret söyleminin yaygınlaşmasına yol açmıştır. Bu ayrımcı söylemlerin çok katmanlı olduğu ve birbirleriyle iç içe geçtikleri de görülmektedir. Aşağıda bunların örneklerine başlıklar halinde yer verilmektedir.

Türkiye Medyasında Ayrımcı Dilin Görünümleri

1) Yabancı Düşmanlığı

Temel anlamda, biz ve öteki söylemi üzerinden inşa edilen yabancı düşmanlığında, “biz” iktidarı ve iktidar talebinde olanları temsil ederken, “öteki” ise “biz”in iktidarını kurabilmesi için gerekli “düşman” unsurunu oluşturmaktadır. Türkiye’de medya düşman söylemini kimi zaman Batı’ya, kimi zaman etnik-dini azınlıklara ve kimi zaman da mültecilere yöneltmiştir. Bu çerçevede, bu bölümde “Yabancı Düşmanlığı” başlığı altında Türkiye ulusal basınında yer alan ayrımcı ve düşmanlaştırıcı söylemler tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın ele aldığı dönemde, yabancı düşmanlığı teması kapsamında hükümete yakın yayın organlarındaki temel vurgu, “Batı’nın güçlü Türkiye ve Erdoğan düşmanlığı” olmuştur.

Erdoğan 'kapağı' için size kim, ne kadar para ödedi? Korkuyorsun Avrupa, daha çok korkacaksın!

Fransız Le Point dergisi Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik yeni bir köşenliğimize atılmış, onu kapaklan "Diktatör" ilan etmiş. Yazının başında söyleyeyim: Bu

kapak para korkuyor. Pis bir pazarlık korkuyor. Uç kuruga kendini satan bir derginin, kapağını bu ay bilimsel kâc dolara bir ükkiye satmış olma ihtimali korkuyor. Ağırıklı tahminim sus Le Point bu kapak için bir ülkeden para aldı. Kimden mi? Güçlü ihtimali birleşik Arap Emirlikleri (BAE). Türk medyasına da el atan, fonlar dağıtan, ABD ve Avrupa medyası üzerinden Türkiye'ye karşı inanılmaz bir dışmanlık kampanyası yürüten BAE'nin, medya operasyonlarına ayırdığı dolarların bir kısmı bu ay Le Point dergisine gitmiş.

İSLAMOFOBİ, TÜRKOFOBİ, ERDOĞAN'ı DEVİRME: ARTIK BİR KÜRESEL PROJE

Başka hangi ABD ve Avrupa medyasına hâleler verildi önmüzdeki günlerde görürüz. Seçimlere az kaldı, son haftalarda nasıl bir medya saldırısı yapılabileceğini. Bütün dünyada dergiler, gazeteler, televizyonlar üzerinden operasyonlar yapacaklar. Erdoğan'a saldıracaklar, seçimleri etkilemeye çalışacaklar, kamuoyuna asılsız, deli sacması iddialar servis edecekler.

Erdoğan'a saldıracaklar, seçimleri etkilemeye çalışacaklar, kamuoyuna asılsız, deli sacması iddialar servis edecekler.

Biz Fransız dergisini kırılı pazarlığı ile, o entelektüel fahişliği ile bas bas bırakalım ve daha esaslı konuya dönelim. Erdoğan düşmanlığı, Türkiye ve Avrupa'daki bazı çevrelerin Erdoğan'a yönelik saldırıganlıkları, küresel öekte "Erdoğan'ı devirme" projeleri. İslamofobi ile birlikte Türkofobi hastalığı yitkileten bir gücü dize getirmek, kırtırmak, kırılmak o güce erirmeden etkisiz hale getirmek için kullanılan bir yöntemdir.

YALANCISINIZ, SAYGISIZSINIZ, İKİYUZLUSUNUZ, SANTAJCISINIZ

Fransız dergilerinde bu tür kapakları genelde görürüz. Alman dergilerinde de aynı şekilde benzer konular işlenir, ucuk, sacma sapan, nefret dolu yayınlar yapılır kapaklar hazırlanır.

"Türkiye'nin eksenini kaydı, Türkiye NATO'dan kopuyor, Türkiye Avrupa'dan uzaklaşıyor, Türkiye İslam'a kayıyor, Türkiye Asya'ya kayıyor, Türkiye'ye müdahale ediliyor NATO eksenine çekilmeli" türü daha bir çok başlık, bu başlıklar ekseninde yayınlar, yalanlar, hakaretler, tehditler, şantajlar. Avrupa siyasetinin, Avrupa medyasının son yıllarda genel karakteri oldu.

Her gün bir Fransız, bir Alman, bir Belçika ya da Hollanda yayın organı Türkiye'ye saldırıyor. Erdoğan'a hakaret ediyor, Türkiye'ye saldırıyor milletimizi aşağılıyor, değerlerimizi küfrediyor, hayat tarzımızı sorguluyor..

HALA ANLAYAMIYOR MUSUNUZ, BİZ SİZİ UMURSAMİYORUZ ARTIK!

Size ne yahu, size ne! Nasıl yaşayacağımızdan, yönümüzü nereye çevireceğimizden, kimlerle dost olacağımız-

ladız, çok iyiyorsunuz, parçalanıyorsunuz, çok yakında birbirinize gireceksiniz, hala anlamıyor musunuz. Bu yüzden, hakaretlerini de, adl vermelerinizi de, tehditlerinizi de umursamıyoruz, biz umursamıyoruz dünya da umursamıyor.

Artık. Yaşlı Avrupa'ya siz, artık köhne Avrupa'ya siz. İleraz kendinize bakan, dünya nerelele gidiyor, siz nasıl kendinizi gösteriyorsunuz. O kibirlenmiş gömtülüp gidiyorsunuz. Farkında bile değilsiniz.

UTANMAYIN, SÖYLEYİN: BİZDEN KORKUYORSUNUZ!

Madem kötüyüz, madem Türkiye'yi istemiyorsunuz, niye arkamızdan ağlıyorsunuz. Niye tehditler savarıyorsunuz, niye şantajları yapıyorsunuz, niye Erdoğan'ı devirmeye ve Türkiye'yi durdurmaya çalışıyorsunuz. Sevmedüğünüz ülke ise bırakın gitmek. Biz kendi yolunuza gödelim siz de rahat edin.

Amma o iş öyle değil. Bildiğiniz en büyük gerçek ne biliyor musunuz? Bizden korkuyorsunuz. Türkiye'den korkuyorsunuz. Erdoğan'dan korkuyorsunuz. Büyümemizden, güçlenmemizden. Tarihi tezlerimizizi bugüne çağırılmamızdan, coğrafyamıza dönmemizden korkuyorsunuz.

menimizden. Tarihi tezlerimizizi bugüne çağırılmamızdan, coğrafyamıza dönmemizden korkuyorsunuz.

BİZ BUYUDUKÇA SİZ KÜÇÜLECEKSİNİZ. BU HEP BOYLE OLDU

Size saldıracığımızdan değil, sizi geçeceğimizden korkuyorsunuz. Biz büyüdükçe siz küçüleceksiniz, biliyoruz. Tarih hep böyle olmuştur. Biz büyüdükçe siz küçüleceksiniz, acizleştiğiniz. Şimdi yine büyüyünüz. **Tarih döndü** ve bize yeni bir yol açıldı. Biz dünyanın geri kalanı ile yıldızlaşıyor, büyük bir hızla öne çıkıyoruz. Ama siz duraklama dönemine girdiniz. Gerileme dönemine girdiniz. Cöküş dönemine girdiniz.

Her gün yeni bir oyun kuruyorsunuz, her gün o oyunlar ellerinizde patlıyor. Türkiye'yi durduramıyorsunuz. Darbe denediniz. Terör saldırılarını yaptınız. İç savaş çıkarmak istediniz, güneyden saldırılar yaptınız, sivil katliamlara imza attınız ama Türkiye'yi durduramadınız. Denemediğiniz komplo, denemediğiniz kırılı oyun kalmadı. Ama Türkiye daha da büyüdü, Erdoğan'ı size kurban vermedi, ona sahip çıktı. Tarihe ve coğrafyaya sahip çıktı.

SEN AVRUPA'ı SEN KIBIRINLA BATAKASIN

Sen Avrupa! Kibirlenle batacaksın. Başka milletlere saygısızlığınla batacaksın. Başka ülkelere yaptığın kötülükle batacaksın.

Senin diktatör dediğini dünya seviyor, senin iyi dediğinden bütün dünya kusu duyuyor. Senin doğru dediğinin yanlış, yanlış dediğinin doğru olduğuna inanıyor herkes.

Tarih değişti, milletler değişti. Dünya düzeni değişti, sen hala aynı kibirli, aynı ihtisam hayallerinle dünyada bir seyleri değiştireceğini sanıyorsun.

Sen Avrupa, korkuyorsun. Bizden,

İBRAHİM KARAGÜL
ibrahim.karagul@yemulak.com

**DAHA ÇOK KORKAKSIN,
ASIL SEN ALAY KONUSU
OLACAKSIN**

Daha çok korkacaksın! Çünkü bu ülke, **bir daha geri çekilmeyecek. Bir daha kaybetmeyecek. Bir daha Anadolu'da hapis hayatı yaşamayacak.** Coğrafyayı ayağa kaldırmak için Anadolu'yu görülmemiş biçimde güçlendirecek. Bunu bir seferberlik ruhuyla yapacak.

Unutma Avrupa, bir daha 20. Yüzyıl olmayacak. Sen hayal dünyasında bu yüzyılı kaybederken biz büyük bir hızla, dünyanın geri kalanıyla yeni dünyayı biçimlendireceğiz. **Yeni çağın yükselenleri**nden olacağız. **Artık senin kimseyi tehdit edecek halin yok,** küçümseyecek halin yok alaya alacak halin yok Avrupa..

Anla artık. Asil sen alay konusu oluyorsun..

Haber 1: Yeni Şafak 25 Mayıs 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nde 25 Mayıs 2018 tarihli İbrahim Karagül'ün köşe yazısı Batı düşmanlığı konusunda çarpıcı bir örnek olarak ele alınmıştır. Karagül, "Erdoğan kapağı için size kim, ne kadar para ödedi? Korkuyorsun Avrupa, daha çok korkacaksın!" başlıklı yazısında Fransa'nın *Le Point* dergisinin kapağında Erdoğan'a "Diktatör" olarak yer vermesi haberini tartışmaya açmıştır. Yazıdaki sert eleştiriler ve ayrıştırıcı söylem, Fransa'nın *Le Point* dergisinden başlayarak Türkiye'nin ilerlemesini engellemeye ve Erdoğan'ı devirmeye çalıştıkları iddia edilen Hollanda, Avusturya, Danimarka ve İngiltere gibi Avrupa ülkelerine de yönelmektedir. Bu anlamda Erdoğan ve Türkiye'nin bir ve aynı şey olduğu algısı yaratılmak istenirken Erdoğan'ın yeniden seçilemeyecek olması ihtimalinin Türkiye'yi ele geçirmekle aynı şey olduğu iddia edilmektedir. Yazının devamında "daha çok korkacaksın, asil sen alay konusu olacaksın" gibi ifadelerle Avrupa açık hedef haline getirilmektedir. Yazarın "...bu ülke... coğrafyayı ayağa kaldırmak için Anadolu'yu görülmemiş biçimde güçlendirecek. Bunu bir seferberlik ruhuyla yapacak" ifadeleri ise çatışma söylemini güçlendirmektedir. Aşağıda da bir örneğini göreceğimiz üzere böylesi bir söylem sıklıkla "komplo teorileri" ve tuzak iddialarıyla da desteklenmektedir.

Haber 2: Yeni Şafak 18 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi, *Washington Post* Gazetesi'nin "Türkiye'de Erdoğan dönemini sonlandırmak için muhalefet sonunda birleşti" içerikli haberini, Türkiye'deki muhaliflerin ve Batı'nın, Erdoğan ve AKP düşmanlığının bir kanıtı olarak sunmaktadır. Haberde muhaliflerin Cumhurbaşkanı Erdoğan'a karşı birleştiği komplosuna vurgu yapılarak ABD'nin bu komplonun dış ortaklarından biri olduğu iddia edilmiştir. Böylelikle muhalifler ve ABD aynı amaç etrafında birleşen düşmanlar olarak sunulmaktadır. Haberin ikinci başlığı olarak seçilen "Hedefleri Erdoğan'sız Türkiye" keskin yargısının ise ayrımcı söylemi güçlendirdiği gözlemlenmektedir.

Avrupa'da Türkiye karşıtı propaganda Siyasi-medyatik- toplumsal histeri

ZELİHA ELİAÇIK - SETA UZMANI

2010 yılından itibaren Türkiye Batı'dan ve Batılı değerlerden yüz çevirdiği ve bir eksen kayması yaşadığı iddiaları, 2017'de Türkiye'nin Rusya'ya 5400 füze için alım anlaşması imzalaması ile yerini Türkiye'nin NATO'dan ayrılacağı ve Batı'dan yüz çevirdiği yönündeki tartışmalara bıraktı. Avrupa'da bazı çevreler, Batı'dan yüz çevirdiği iddia edilen bu "Yeni Türkiye"nin müsebbibi olarak görülen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile yola istenildiği gibi devam edilemeyeceği yönünde kesin bir kanaat taşıyorlar.

Avrupa ülkelerinin Gezi olayları, 15 Temmuz'da gösterilen bekle gör tutumu ve nihayet referandum sürecinde sadece AK Partili siyasilere uygulanan konuşma yasakları Avrupa'nın Türkiye ve Erdoğan karşıtı tutumunun en belirgin işaretleri olarak okunak mümkün. Nitekim uzun süredir Avrupa ülkeleri ile özellikle söylem bazında ciddi

basına düşmesiyle birlikte adeta bir düğmeye basılmışcasına bütün Alman gazete ve televizyonlarında iki futbolcu hakkında bir karalama kampanyası başlatıldı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nı kriminal bir şahıs ve onunla görüşmeyi bir suç eylemi gibi yansıtan "Özdemir Erdoğan'la uzun yıllardır kontakt içinde" (Die Welt) gibi haberlerin yanı sıra, "Pek zekice değil, hatta aptalca" (Die Zeit) ve "Çirkin ve utanç verici bir seçim propagandası" (Bild) şeklindeki başlıklara yer verilerek, futbolcular hakkında hakarete varan ifadeler kullanıldı. Alman Futbol Federasyonu Başkanı Reinhard Grindel de hemen aynı gün yaptığı açıklamada "Federasyon ve milli takımın savundduğu değerler Erdoğan tarafından ihlal edilmektedir" ifadelerini kullanarak Özdemir ve Erdoğan'ın seçim kampanyasına alet olmakla suçlandı. Daha kısa bir süre önce uyum konusunda görüşmeler

Avrupa, reel siyasetin güç ve menfaat dengelerindeki değişim ve kaymalardan doğan siyasi krizleri insan hakları, demokrasi, basın ve ifade özgürlüğü gibi söylemler üzerinden kamuoyuna yansıtmakta ve bazı çevrelerde rahatsızlık yaratabilecek agresif Türkiye siyasetini meşrulaştırmaya çalışmaktadır. **Bu çerçevede Erdoğan liderliğindeki Türkiye'de kötücül bir yönetimin var olduğu algısı yafaftı ve sembolik bir dil (diktatör-İslamcı-otoriter) üzerinden pekiştirilmeye çalışılmaktadır.**

biçimde toplumun her kesimine sirayet etmeye başlayan, Türkiye ve Erdoğan karşıtı bu histeri halini nasıl anlamak gerekiyor?

Avrupa'nın yaşadığı "Türkiye sorunu"nun nedenlerinin başında, değişen uluslararası güç dengelerine ve Türkiye'nin bu dengede güçlenen rolüne ayak uyduramayan bazı çevrelerin Türkiye'nin stratejik müttefikleri ile öngördüğü eşit ortaklığa dayalı ilişki modelini kabul edememeleri gelmektedir.

Avrupa'nın varlık göstermekte zorlandığı Ortadoğu ve Balkanlar'da, Türkiye'nin

Avrupalı ve Batılı değerlerle ihanetle suçlanmaktadır. Bu ise, Türkiye kökenli göçmeleri bu ülkedeki kazanımları değil, Türk siyaseti üzerinden değerlendirdiklerini açıkça ortaya koymaktadır.

Uyum politikaları adı altında asimilasyon siyaseti takip eden Alman yetkilileri ve medyası Türkiye ve kendi kültürü ile ilişkili herkesi Almanya'daki kariyeri ya da konumunu gözmetksizin dışlayarak hedef göstermektedir. Bu çerçevede bu hafta başında yaşanan Me

Haber 3: Yeni Şafak 21 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nde 21 Haziran 2018 tarihinde yayımlanan SETA (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı) uzmanı Zeliha Eliaçık'ın kaleme aldığı yazıdaki "Avrupa ülkelerinin Gezi olayları, 15 Temmuz sonrası bekle gör tutumu ve referandum sürecindeki sadece Ak Partili siyasilere uygulanan konuşma yasakları Avrupa'nın Türkiye ve Erdoğan karşıtı tutumunun en belirgin işaretleri olarak okunak mümkün" ifadeleri dış düşmanların varlığına da kanıt olarak gösterilmektedir. Yazıda Gezi eylemine katılanlar, HDP, CHP ve Fethullah Gülen Cemaati Türkiye'yi ve Erdoğan'ı devirmek gibi bir ortak amaç etrafında hareket eden iç düşmanlar söyleminin temelini oluşturuyor. Böylelikle hem Gezi eylemine katılanlar hem CHP, hem HDP hem Gülen Cemaati yönetici ve mensupları aynı anda ortak bir hedef olarak nefret söyleminin merkezine yerleştirilmektedir. Bununla birlikte "değişen uluslararası güç dengelerine ve Türkiye'nin bu

denge de güçlenen rolüne ayak uyduramayan bazı çevreler...” iddiası ile Batı, güçlü Türkiye ve güçlü Erdoğan’a karşı sürekli bir tehdit olarak işaretlenirken okuyucudaki Batı’ya yönelik önyargı da güçlendirilmektedir.

Haber 4: Yeni Şafak 25 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin seçimden bir gün sonra birinci sayfadan verdiği haberde 24 Haziran bir “devrim” olarak nitelendirilmektedir. Haberde ülkenin, “Türkiye’yi abluka altına almak isteyen Batı, terör örgütleri ve eski Türkiye’nin özlemi içindeki muhalefet”in elinden kurtarıldığı söylem olarak işleniyor. Haber, Erdoğan’ın yanında olanlar ve olmayanlar ayrımı ile açıkça kutuplaştırıcı bir söylem inşa ederken, muhalif toplumsal kesimleri Türkiye için tehdit oldukları gerekçesiyle ötekileştirerek hedef göstermektedir. İslam dinine referansla atılan “Yeniden Bismillah” başlığı ise Müslüman olmayan kimliklerin yok sayılarak ayrımcılığa maruz kalmasını örneklemektedir.

Haber 5: Yeni Şafak 26 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin 26 Haziran 2018 tarihli seçim sonrası yapılan haberinde Erdoğan'ın yeniden seçilmesi üzerine Japon haber televizyonu NHK'nin yorumuna yer verilmektedir. NHK'nin "Erdoğan'ın yeniden seçilmesi muhtemelen bölgeyi etkileyecek" yorumu, haber kuruluşu Japonya'da olmasına rağmen Batı'nın seçim sonuçlarından dolayı hayal kırıklığı yaşadığı şeklinde verilmektedir. Üstelik haberin devamında Batı basınının Türkiye'deki muhaliflere sokağa çıkmaları telkininde bulunduğu iddia edilirken iddianın kaynağı belirtilmemektedir. Böylece gerçekliği belli olmayan söz konusu haber üzerinden muhalifler ve "ezeli ve ebedi düşman Batı"nın örtük biçimde iş birliği içerisinde oldukları ima edilirken Türkiye'deki muhalifler düşmanlaştırılarak hedef gösterilmektedir.

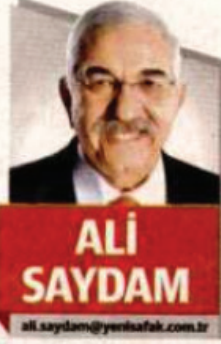
Batı, batılığını yapmayı sürdürüyor

Bizim muhaliflerle Avrupa'nın siyasileri ve medyası aynı telden çalıyor... Almanya'daki meslektaşlarımızdan **Synchronis** İletişim Ajansı, sıklıkla yolladığı medya raporlarından sonucunda başlıklar özetlemiş. Bakın bizimkilerin duygularını ne ölçüde yansıtıyor, değerlendirin:

"AB Erdoğan'la arasına mesafe koyuyor". Tagesschau, 27/06/2018, "Türkiye Başkanı Erdoğan'ın yeniden seçilmesinden sonra, AB devletleri

şu sıra Türkiye ile Gümrük Birliği'nin genişlemesi konusunu konuşmak istemiyorlar. Açıklamadaki ifade şöyle: Türkiye son zamanlarda AB'den daha da uzaklaşmıştır..."

"AB Türkiye ile Gümrük Birliği'ni genişletmek istemiyor", Zeyt Online, 27/06/2018, "Erdoğan'ın sert çizgisi Avrupa'da iyi karşılanmadı. Seçimler sırasında ortaya çıkan düzensizlikler

Haber 6: Yeni Şafak 3 Temmuz 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nden Ali Saydam'ın köşe yazısında da Erdoğan'a karşı birleşmiş içerdeki ve dışardaki düşmanlar algısı "Türkiye'deki muhaliflerle Avrupa'nın siyasileri ve medyası aynı telden çalıyor" sözleri ile yeniden üretilmektedir. Yukarıdaki örneğe benzer şekilde Türkiye'deki bütün muhalifler tehdit olarak hedef gösterilirken düşmanlaştırılmaktadır.

2) Mültecilere Yönelik Ayrımcı Dil ve Nefret Söylemi

Suriye İç Savaşı'nın başladığı 2011 yılından bu yana, Türkiye milyonlarca Suriyeli mülteciye kapılarını açmış, ancak zamanla mültecilerin Türkiye'deki varlığı çeşitli ayrımcı vurguları ve nefret söylemlerini içeren bir yöne doğru evrilmiştir. Yaşanan ekonomik bunalımın, sosyal adalet ilkesinin zedelenmesinin, şiddet ve tecavüz vakalarının, şehirlerdeki sosyal ve ekonomik ilişkilerdeki krizlerin kaynağı olarak Suriyeli mülteciler belirtilmiştir. Bu bölümde hem Suriyeli olmaya hem de mülteciğe yönelik medya tarafından geliştirilen söyleme ve bununla ilişkili ayrımcılık örneklerine yer verilmiştir.

Haber 7: Ortadoğu 3 Haziran 2018

Ortadoğu Gazetesi'nin 3 Haziran 2018 tarihli nüshasında yer alan haber, mültecilere ve göçmenlere yönelik ayrımcı söylemi ortaya koymaktadır. Haberde, seçim çalışmaları kapsamında Adana'da bulunan ve Adana'nın "sorunları" hakkında açıklamada bulunan MHP Milletvekili Adayı Ayşe Ersoy, "mevsimlik göç ve ülkeye gelen Suriyeli sığınmacıların etkisiyle" Adana'nın nüfusunun arttığını ifade etmiştir. Ayrıca bu artışın "uyuşturucu kullanımı ve suç oranlarının artışına neden olduğunu" iddia etmektedir. Haberin manşetinin, doğrudan, göçlerin suç oranına sebep olduğu iddiasını içeren bir cümle ile verilmesi ve milletvekili adayının, kentteki sorunları göçmenlerin ve Suriyeli mültecilerin varlığı ile ilişkilendirmesi açık bir ayrımcılık örneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

'TAKSİCİ-UBER KAVGASINDAN TURİZMCİLER ETKİLENİYOR'

Yeni Akit'e konuşan Arap Seyahat Acentaları ve Turizm Geliştirme Derneği ASATDER, Basın Sözcüsü Ömer Kaya, "Taksiciler ile Uber tartışmasından en çok turizmciiler etkileniyor. Çünkü artık içinde kaba şiddet var. Bu durum da çok vahim. Turistler araçtan indirilip mülteci muamelesi gösteriliyor. Dolayısıyla yasal bir düzenleme şart. Hareket halindeki turizm araçlarını kazaya sebebiyet verebilecek şekilde engellemeye çalışıyorlar. Turizm araçları havalimanlarına turisti almak için gidiyor. Fa-

ÖMER KAYA

Haber 8: Yeni Akit 22 Mayıs 2018

Yeni Akit'in 22 Mayıs 2018 tarihli “Taksici-Uber Kavgasından Turizmciler Etkileniyor” başlıklı haberinde taksicilerin ve turist müşterilerinin maruz kaldığı kaba şiddet haberleştirilmektedir. Ancak haberin içerisinde, haberle de ilgisi bulunmayan “turistler araçtan indirilip mülteci muamelesi gösteriliyor” ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadeler, mültecilere yönelik şiddeti normalleştirip yeniden üretmekte ve böylece ayrımcı söylemin bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu örnekle, turistler ve mülteciler karşılaştırılarak, hem turistlere dönük şiddet olağanlaştırılmakta hem de “mülteci olmak” şiddete uğramayı normalleştiren bir kavram olarak dolaşıma sokulmaktadır. Böylece bir haber içerisinde hem “yabancı turist” hem de “mülteci”, şiddete uğramayı meşruştıracak öznellikler olarak hedef haline getirilmektedir.

Suriyeli esnafa hijyen denetimi

Esenyurt Belediye Başkanı Ali Murat Alatepe, artan şikayetler üzerine zabıta ekipleri ile birlikte Köyiçi mevkiindeki Suriye vatandaşları tarafından işletilen lokanta ve çeşitli iş yerlerine baskın yaptı. Başkan Ali Murat Alatepe, hijyen şartlarına uymadığı tespit edilen bazı iş yerlerinin kapatılması talimatını verirken, durumunu düzeltebilecek olanlara 24 saat süre verdi. Eksikliklerini 24 saatte tamamlayamayan işletmeler, gerekli düzenlemeleri yapana kadar kapalı kalacak. ■ **İSTANBUL**

Haber 9: Yeni Şafak 20 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin 20 Haziran 2018 tarihli "Suriyeli esnafa hijyen denetimi" başlıklı haberinde Esenyurt Belediye Başkanı Ali Murat Alatepe'nin, hijyenle ilgili şikayetler üzerine lokanta ve çeşitli işyerlerine yaptığı baskına yer verilmektedir. Esnafın Suriyeli olduğunun belirtilmesinin haberin içeriği ile ilgisi olmamasına rağmen, haberin başlığı Suriyelilere yönelik "pis" olduklarına dair yaygın olumsuz yargıyı pekiştirmektedir. Böylelikle Suriyelilere karşı nefret ve ayrımcılık körüklenmektedir. Ayrıca haberde hijyen şartlarına uymayanların sadece Suriyeli esnaf olduğu gibi bir algı yaratılırken yeniden "biz" ve "onlar" anlatısı kurgulanmaktadır.

<p>SABAHATTİN ÖNKİBAR sonkibar@gmail.com</p> <p>ı etme' diyen!</p> <p>Mehmet Belkaroğlu'nu kadın kon- a- tejanından CHP'ye yönetici yap ve ü- bundan böyle hep mebus olsun de- E- diyse,</p> <p>İşte o ya da onlar, Kemal Kılıç- K- daroğlu'na dokuzuncu kere kay- u- betmesine rağmen, "Sakin istifa e, etme diren" emrini verendir...</p> <p>a- Adı ne midir? n- Emperyalizm!</p>	<p>Bu ne utanmazlık ey Yenişafak!</p> <p>Suriyeli birkaç kaçkın, pardon sığınmacı Tar- sus'ta bir eczaneye gidip ilaç istiyor. İstedikleri ilaç epeydir piyasada yok. Vay seni misin yok diyen! Görüntüler ortada, taş ve sopalarla eczanenin altını üstüne getiriyorlar. Prof. Dr. Ümit Özdağ ile Sinan Oğan haklı ola- rak bu duruma tepki koyuyor. Ama heyhat Yenişafak denilen mevkute bu ilk isme ırkçılık diyerek saldırıyor. Oysa bizzat Yenişafak'ın desteklediği AKP ilti- dan Suriyeli saldırıların yaptıkları rezilliğin karşı- lığı olarak arında sınırdaştı etti. Allah'tan, Özdağ ve Oğan'dan utanmıyorsun, bari yoldaşın AKP'den utan ey Yenişafak!</p>
---	---

Haber 10: Aydınlık 6 Temmuz 2018

Aydınlık Gazetesi'nde 6 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan yazısında Sabahattin Önkibar, Tarsus'ta meydana gelen olayı aktarırken olayın failleri için "Suriyeli birkaç kaçkın, pardon sığınmacı..." ifadesiyle aşağılayıcı bir dil kullanıyor. Olayı aktarma biçimiyle de Suriyelilere yönelik düşmanlığı pekiştirici bir rol oynuyor. Önkibar'ın önce "kaçkın" olarak tarif edip, sanki dili sürçmüş gibi sonra "pardon sığınmacı" diyerek tanımladığı Suriyelilere yönelik sarkastik tavrı, sığınmacıların hukuki statüsünün kuşkulu bulunduğuna dair bir ima barındırıyor. Bu ima, Suriyelilerin ülkelerine geri gönderilmesi gerektiğine dair mülteci karşıtı söyleme meşru bir zemin oluşturuyor.

Yusuf Kaplan, *Yeni Şafak* Gazetesi'nin 21 Mayıs 2018 tarihli yazısına, "dünyayı istila eden, medeniyetlerin kökünü kazıyan Batı uygarlığı ve küresel kapitalist sistem" eleştirisiyle başlıyor. Yazı küresel sisteme İngilizler veyahut Yahudilerin düzen vereceği tartışmasıyla devam ediyor. Yazıda küresel sistem için en büyük tehlikenin "dönüştürülemeyen İslam" ve "teslim bayrağı çektirilemeyen Müslümanlar" olduğu iddia ediliyor. Kaplan, küresel sistemin geleceğini belirleyecek esas sorunun da burada başladığını ileri sürüyor. İngilizler ve Yahudilerin, İslam'ın kurucu kaynaklarını kim "paçavraya çevirerek" İslam'ı dönüştürebilirse İslam dünyasının geleceğini onun şekillendireceğini bildiklerini iddia ediyor. Kaplan'ın söz konusu iddialarını güçlendirmek için başvurduğu "Yahudilerin zenginliği" vurgusu "dünyayı Yahudilerin yönettiği" komplo teorilerinden beslenmektedir. Bu vurgu ile İngilizler ve özellikle Yahudiler Müslümanlar için en büyük tehlike olarak hedef gösterilmektedir. Yazar, Yahudiler ve İngilizlerle ilgili düşmanlık algısını kuvvetlendirmek için kapitalist küresel dünyayı "din-dışı pagan düzen" olarak tarif etmektedir. Yazının devamında ise yeni bir dünya düzeni kurabilmek için Yahudilerin ve İngilizlerin "kültürel-psikolojilerinin" çözülmesi gerektiğini ileri sürmektedir. İngilizlerin açgözlü, soğukkanlı ve sinsi oldukları, Yahudilerin de yine "açgözlü", "gücü kullanmakta acımasız" oldukları gibi kalıp yargılar kullanılmaktadır.

“Müminlerin En Amansız Düşmanları Yahudilerdir”

Maide suresinin 82. âyetinde şöyle buyruluyor: *“İnsanlar içinde müminlerin en amansız düşmanlarının Yahudiler ve müşrikler olduğunu göreceksin...”*

Âyet-i kerime, Peygamberimiz (s.a) döneminde yaşayan inanç grupları arasında **Yahudiler** ile **müşriklerin** Müslümanlara en şiddetli/amansız düşman olduklarını belirtmekle kalmıyor; aynı zamanda bu düşmanlığın tarihte devam ettiği gibi günümüzde de devam edeceğini vurguluyor.

Âyete dair bazı yorumları bazı tefsirlerden aktaralım: “Âyet, Rasûlullah’a özel bir hitap olabileceği gibi, genel geçer bir gerçeği dillendiren genel bir hitap da olabilir; çünkü her insanın görebildiği apaçık bir realiteyi dile getiriyor. Kur’an’ın indiği dil olan Arapçada bu tür ifade biçimlerine rastlanır. Âyet her iki halde de, değiştiği gerçeği apaçık ortaya koyar.

Abdullah
Yıldız

abdullahnaz@gmail.com

Haber 12: Yeni Akit 22 Mayıs 2018

Yeni Akit Gazetesi’nin Maide suresinin 82. ayetinden alınan “Müminlerin En Amansız Düşmanları Yahudilerdir” başlıklı haberinde, bir ayet dayanak gösterilerek Yahudilerin Müslümanların ezeli ve ebedi düşmanı olduğu vurgusu yapılmaktadır. Dini referanslı bu yargı, tüm Yahudilere yönelik bir nefret söylemini besleyen ve meşrulaştıran bir inancı yaygınlaştırmaktadır.

İsrail lobisi ABD'Yi ele geçirdi

■ ABD, dış politikasını tamamen İsrail emrine verdi. Trump yönetimi, İsrail'in Filistin'deki işgal ve katliamlarını eleştiren BM İnsan Hakları Konseyi'nden ayrıldı. ABD'nin BM Temsilcisi Nikki Haley "Konsey'in kronik İsrail ön yargısı var" yorumunu yaptı. ABD, İsrail için daha önce de UNESCO'yu terk etmişti. 9

Haber 13: Yeni Şafak 21 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin 21 Haziran 2018 tarihli "İsrail Lobisi ABD'yi ele geçirdi" başlıklı haberinde "Trump yönetiminin, İsrail'in Filistin'deki işgal ve katliamlarını eleştiren BM İnsan Hakları Konseyi'nden ayrılmasına" yer verilmiştir. Haber ABD'nin dış politikasını "İsrail emrine verdiği" şeklinde yorumlanıyor. Buna örnek olarak ise ABD'nin İsrail için daha önce de UNESCO'yu terk ettiği bilgisi paylaşılıyor. Dolayısıyla "dünyayı yöneten İsrail" gibi komplo teorileri dolaylı yoldan yeniden üretilerek İsrail düşmanlığı güçlendiriliyor. Böylece İsrail nefret söyleminin hedefi haline getiriliyor.

Yahudi yerleşimcilerden provokasyon

Filistin yönetimi, Yahudi yerleşimcilerin, Batı Şeria'daki El-Halil kentinde bulunan İbrahim Camisi'ne baskın düzenleyip dini ritüellerini gerçekleştirmelerinin Müslümanların duygularını tahrik ettiğini belirtti. Filistin haber ajansı Wafa'nın Filistin Devlet Başkanlığı'na dayandırdığı haberde, Yahudi yerleşimcilerin camide dini ritüellerini gerçekleştirmesinin Müslümanların duygularını tahrik ettiği ve bu tür uygulamaların siyasi çatışmayı dini çatışmaya dönüştüreceği ifade edildi. Bir grup Yahudi yerleşimci, hahamların ve Erda'nın da katılımıyla önceki akşam İbrahim Camisi'ne baskın düzenlemiş ve burada dini ritüellerini gerçekleştirmişti.

Haber 14:Yeni Şafak 23 Haziran 2018

23 Haziran'da *Yeni Şafak* Gazetesi'nde yayımlanan "Yahudi yerleşimcilerden provokasyon" başlığı ile verilen haberde Filistin yönetiminin olaya ilişkin açıklamasının tırnak içine alınmadan verilmesi bu açıklamayı gazetenin de sahiplendiğini göstermektedir. Başlıkta kullanılan "provokasyon" sözcüğü Yahudileri kriminalize etmek için özellikle kullanılmıştır. Ayrıca "Yahudi yerleşimciler" diye adı geçenlerin İsrail tarafından Filistin topraklarına yerleştirilen Yahudiler olduklarına dair herhangi bir bilgiye yer verilmiyor ve böylelikle Yahudi toplumunun tümü nefret söyleminin hedefine oturtuluyor. Ayrıca bu yerleşimcilerin kutsal kabul edilen bir mekânda ibadetlerini gerçekleştirmelerinin, "Müslümanların dini duygularını tahrik etme" ve Batı Şeria'ya gelişlerinin "baskın düzenleme" fiilleri ile haberleştirilmesi ibadetin kendisini de bir suç eylemi gibi göstermektedir.

4) Yunanistan'la Gerilim

Milliyetçi muhafazakâr siyasi dil, milliyetçi algıyı pekiştirmek için Türkiye ve Yunanistan arasında kurgulanan tarihsel anlatıdan kaynaklanan gerilime sıklıkla başvurmaktadır. Bu gerilim Türkiye'de basının yabancı düşmanlığı üretirken sıklıkla başvurduğu ayrımcı söylemlerden birini oluşturmaktadır. Ege Denizi'ndeki adalar üzerinden yaşanan gerilimler ve Kıbrıs Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında yıllardır süren müzakereler, Yunanistan üzerinden üretilen ayrımcı dil ve düşmanlık içeren ifadelerin odağını oluşturmaktadır.

Yabancı düşmanlığına yönelik ayrımcı ifadeler sadece haberlerde ve köşe yazılarında değil, aynı zamanda spor haberlerinde de sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Özellikle yabancı takımlar ve ülkelerle yapılan müsabakalarda şovenist ve aşırı milliyetçi dil uzun zamandır karşılaşılan bir ayrımcılık türüdür.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, partisinin İzmir teşkilatınca düzenlenen bölgesel istişare toplantısında konuştu. Bahçeli'nin açıklamalarına İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun "Yeni bir darbe planları var" şeklindeki sözleri karşısında verdiği mesaj damgasını vurdu. 15 Temmuz ihanetinin taşeronu FETÖ'nün yeni bir darbe planı yaptığı iddiaları ile ilgili Bahçeli, "Son günlerde FETÖ'nün bir kez daha darbeye teşebbüs edeceği konuşulmaktadır. PKK zaten kan dökmeye, can almaya devam etmektedir. İzmir'den açık açık söylüyorum. İğrenç niyet sahiplerini uyarıyorum. Eğer Türkiye yeni bir işgal girişimine maruz kalırsa, böylesi bir felaket bir kez daha yaşanırsa hiçbir suçlu ve hain sağ kalmayacaktır.

Vatanımıza göz koyanların gözünü oyarız. Bağınımsızlığımıza leke sürmeye kalkışanları değil denize dökmek alayımı cehenneme kadar kovalarız. Yediklerini içtiklerini hainlerin burunlarından fitil fitil getiririz. Biz çağlara damga vurmuş büyük Türk milletiyiz. Türk milletinin manda ve himaye altına alınması, terör örgütlerine mahkum edilmesi asla mümkün değildir" dedi.

HEPSİ DEMİRTAŞ HAYRANI

Muhalefetin cumhurbaşkanı adaylarının FETÖ ya da PKK'ya bir itirazları olmadığına dikkat çeken Bahçeli, şunları söyledi: "Hepsi birden ağız birliği etmişcesine terörist

Demirtaş'ın hayranı kesildi. Sözde Kürt sorununu tanımak için kolları sıvadılar. Türkiye düşmanlarının taşeron ve temsilciliğine talip oldular. Milli değerler, Dürüst değerler. İradeli değerler. Adam gibi adam olmaktan da çok uzaklar. Bunlar El-Bab'da ne işiniz var, Afrin'e girmeyin, Münbiç'e yanaşmayın, Kandil'e dokunmayın diyorlar. Biz, şehidin şühedanın hakkı var, onların kanına girenlerden soracak bir hesabımız var diyoruz. Zilletle bulaşanlar Edirne Kapalı Cezaevi'ni tavaf edip, özgürlük ve tahliye nutukları atıyorlar. Ne Kandil tanırız. Ne Sincar'a göz yumarız. Ne Mahmur ne de Münbiç'e tahammül ederiz. Vatanımıza göz diken kim varsa hesap ve planlarında boğarız.?"

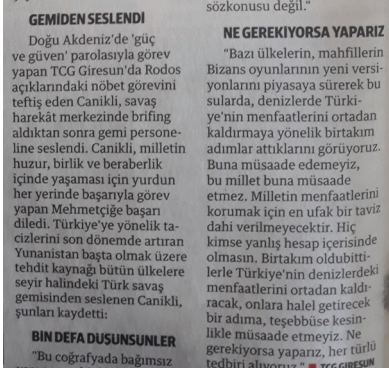
YUNAN HADDİNİ BİLSİN

Yunanistan'ın propaganda ve tanıtım filmlerinden rahatsız olduğunu ifade eden Bahçeli, "Niye, çünkü Kıbrıs Türk toprağı olarak gösteriliyormuş. Bu akılsız ve ahmaklara sorarım, ne yapacaktık, nasıl gösterecektik? Üstüne basa basa ilan ve ifade ediyorum: Kıbrıs Türk'tür, Türk'ün yurtdur, Türk kalacaktır. Ege adaları üzerinde oyun oynayan Yunanistan hükümeti haddini bilsin, dedelerinin denizin dibinde can çektiği günleri sakın ha unutmasın. Aynısını yapacak, Yunan emellerine Ege'yi mezar edecek irade hamd olsun yaşıyor, sonsuza kadar da yaşamaya devam edecek" diye konuştu.

■ NUR BANU ARAS - İZMİR

Haber 15: Yeni Şafak 11 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin 11 Haziran 2018 tarihli haberinde MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin İzmir toplantısındaki konuşmaları aktarılmıştır. Haberin başlığının ve Bahçeli'nin sözlerinin tırnak içine alınmaması iddiaların onaylandığını göstermektedir. Gülen Cemaatı'nın bir kez daha darbe teşebbüsünde bulunacağına dair iddialar üzerine Bahçeli'nin "Eğer Türkiye yeni bir işgal girişimine maruz kalırsa, böylesi bir felaket bir kez daha yaşanırsa hiçbir suçlu ve hain sağ kalmayacaktır" sözleri, gerektiğinde yargısız infazlar olabileceği çağrışımı içermektedir. Konuşmanın devamında ise Kıbrıs'ın Türk toprağı olarak gösterildiğı propaganda ve tanıtım filmlerinden rahatsız olduğunu ifade eden Yunanistan'a yönelik nefret ve savaş söylemleri tekrar edilmektedir. "Yunanistan haddini bilsin, dedelerinin denizin dibinde can çekiştiğı günleri sakın ha unutmasın. Aynısını yapacak... irade hamd olsun yaşıyor..." sözleriyle geçmiş olaylar hatırlatılıp savaş söylemi yinelenerek Yunanistan'ın "ezeli düşman" olduğu vurgulanmaktadır. Böylece siyasi liderlerin söylevlerine işlemiş resmi ideolojinin "Yunanlıları denize dökme" anlatısı, haber diline de işlemekte, bütün Yunan halkı nefret söyleminin nesnesine dönüştürülmektedir.

Haber 16: Yeni Şafak 2 Haziran 2018

2 Haziran 2018 tarihli *Yeni Şafak* Gazetesi'nde, Milli Savunma Bakanı Canikli'nin Akdeniz'de Rodos çevresinde görev yapan TCG Giresun Fırkateyni'ne yaptığı ziyaret haberleştirilmiştir.

Haberde Canikli'nin geçmişte yaşanan olaylara referans vererek Yunanistan'ı düşmanlaştırıcı sözlerine yer verilmiştir. Yunanistan ile olan tarihsel husumet, genellikle bu tür askeri etkinliklerde ortaya çıkartılarak yeniden üretilmektedir. Normalde haberlerde tarihsel bağlama çok fazla yer verilmezken, bu tür tarihsel husumetler, "düşman" olarak kurgulanan taraf söz konusu olduğu zaman negatif bir biçimde karşımıza çıkmaktadır.

5) Kültürel Ayrımcılık

Egemen ideolojik söylem ve siyasi tercihler tarafından belirlenen kültürel politikalar özellikle iktidara yakın medya tarafından sorgusuz sualsiz sahiplenilmekte ve bu söylemler güçlü bir şekilde yeniden üretilmektedir. Böylelikle AKP, bir yandan seküler sosyokültürel hayata, "yaşam tarzı" tartışmalarında da gördüğümüz gibi radikal ölçüde müdahale ederken, bir yandan da neo-muhafazakâr bir sosyokültürel hayatı tüm topluma zorla benimsetmeye çalışmaktadır (İnal, 2015: 43).

Haber 17: Yeni Akit 23 Haziran 2018

Yeni Akit'in seçimden bir gün önce attığı bu başlık AKP'nin "Batı düşmanlığı" söylemini örneklelemektedir. Metinde yer alan "24 Haziran bir seçim değil, ABD, Hıristiyan Batı ülkeleri ile Türkiye arasında Milletimizin ikinci bir bağımsızlık ve kurtuluş savaşdır." ifadesi Batı karşıtlığını yeniden üretmektedir.

Gerçi Berna Laçın Hanımefendi için bu dahi kabul edilebilir bir şey değildir büyük ihtimalle. Laçın'ın yetiği atmosferi az çok tahmin edebiliyorum. O atmosfer için müteber olan ibadet hiç yapılmayandır ama ille de yapılacaksa banklara yan yana oturarak yapılan bir ibadet tercih edilmelidir. Ayakkabı çıkarma derdi yoktur. Eğilip kalkma derdi yoktur. Birinin omuzunun diğerinin omuzuna değme derdi yoktur. Her şey ağır sterilidir. Ne var ki bu toprakların insanları bir türlü gelişmedikleri için iğte mobilya atölyesinden, bakkaldan, oto sanayiden falan çıp koşa koşa camilere almaktadırlar. Ah ah, ne yapısın bu durumda Berna Laçın Hanım?

"Berna Laçın'ın yetiği atmosferi az çok tahmin edebiliyorum" dedim ya, oradan devam edeyim. Mesela o atmosferde konuşulan şey "Norveç'in ne kadar da çevreci bir ülke" olduğudur ve siz oyunbozanlık edip "yavru fok kürkü satın alma konusunda da dünyanın bir numarası Norveç imiş" dersiniz ağzılarının tadı bozulur. "En çok Japonlar okuyormuş" cümlesini "haklısınız, ilginç olan şu ki kişi başına tüketilen porno yayın konusunda da Japonlar bir numara" cümlesiyle desteklerseniz bir kekelelik oluşur ortamda.

Haber 18:
Yeni Şafak 7 Temmuz 2018

★★★

Seyredip susma aşamasını bile geçtik biz oysa burada. Artık ilgilenmiyoruz. Bakış açımızdan, ufkumuzdan, ilgi alanımızdan giderek çıktı Batı'nın bizimle konuştuğu bu yüzeyel, bu uyduruk dil. Ne zihnimizde ne kalbimizde bir karşılığı kaldı.

Ne defalarca teşebbüs ettikleri ekonomik kriz çıkıyor burada. Ne o yaptıkları yalan haberler yüzünden kamuoyunda bir dalgalanma oluyor. Ne siyasi operasyonlar ki bazıları cidden terör destekli ve çok kanlı provokasyonlardı. Bunlar bile durduramıyor, geriye döndüremiyor buradaki canlılığı.

Şu an Strasbourg'da atılan bir haber manşeti Maraş'ta dondurma yiyen bir ailenin gündelik hayatını etkilemeyi başaramıyor. Burada en tenha köşede yaşanan en sıradan hayatın canlılığı Paris'in göbeğinde kahvesini yudumlariken *Le Point* okuyan entelektüelin sürdüğü hayattan çok ama çok daha diri. Batılılar bunun farkında değil.

Biraz da bu sebeple, giderek uzaklaştı Batı bizden. Eskiden bizdik uzak olan. Batı trenini yakalamaya çabalayan. Biz onların içindeyiz çoktandır. Ama bunu taşıyamayan, buna itiraz eden, kendilerini dışlayan bu sefer Batılılar oldu.

★★★

Haber 19:
Yeni Şafak 12 Haziran 2018

Bu örneklerde de gördüğümüz gibi Berna Laçın ile temsil edilen Batı yaşam tarzı ahlaki değerlere sahip olmamakla eleştirilmektedir. Diğer örnekte de "Paris'in göbeğinde kahvesini yudumlariken *Le Point* okuyan entelektüelin hayatı" ile "Maraş'ta dondurma yiyen adamın hayatı" karşılaştırılarak "bizden" olan olumlanmış, "öteki" olarak işaret edilen Batılı olumsuzlanmıştır. Batı ve İslam toplumları arasındaki gerilimde İslam kültürünü yüceltip Batı'yı düşmanlaştırmanın bir yolu da, onun "ahlaki açıdan dejenere kültürü"ne yönelik olumsuz ifadeler kullanmaktır.

Haber 20: Yeni Akit 1 Temmuz 2018

LGBTİ+ derneklerin hedef gösterildiği *Yeni Akit*'in haberinin devamında “Türk aile yapısının bozulmasını arzu eden Batılı ülkelerin ve Alman vakıflarının fonlarıyla beslenen homoların” ifadeleri yer alıyor. Bu haberde ayrımcılığın bir katmanını LGBTİ+ bireylerin kötü, sapkın ve tehlikeli oldukları ifadeleri oluştururken, diğer bir katmanını da tüm kötülüklerin kaynağı olarak Batı kültürünün gösterilmesi oluşturuyor. Böylece yine bir haberle hem LGBTİ+ bireyler hem de Batı, toptan nefret söyleminin nesnesi haline getiriliyor.

Kültürel ayrımcılık söylemlerinin en sık karşılaşılan biçimlerinden biri yaşam tarzına yönelik olandır. Seçim dönemi haberlerinde ise bu ayrımcı dil, genellikle iktidar partisine yakın medya tarafından muhalefet partisi adaylarının “Batılı” yaşam tarzlarına yöneltilmiştir.

Bisikletle batıl, kasketle HALKÇI OLMUYOR

Muharrem İnce'nin en büyük sorununu "sahicilik" olarak nitelendiren İsmail Çağlar, bisiklete binerek Avrupalı olmayı uman, kasket takınca ise halkçı kimliğine büründüğünü zanneden CHP'nin cumhurbaşkanı adayının büyük bir yanlışlığı içinde olduğunu işaret etti.

Erdogan ve AK Parti karşi siyasetin en büyük sorunu sahiclik. Ne kendileri, ne siyasetten, ne imajtan ne de vasifleri sahici degil. Hepe yapip, homonisi, kozmetik ve yuzeyli. Muhallif bicktas sahici olmaya ne lazim ya jagan larmenden birkisi olan Muharrem İnce bile ayin dertten mustarip.

(...) Sayin Muharrem İnce'ye bir bisiklet tesdiyettir. Mingde platforma cikarti ve bisiklete bindi. (...) Uzun süredir bisiklet sürmediği bilindiği yapılmazından belli ama neticede sürebilir.

Bisiklet hayattan kopuk, yapip, yuzeyli, kozmetik siyaset yapan bize mahsus sosyal demokrasinin bir ru-

marali ferti ojedir. İskandinav memleketlerinde siyasetlerin ge bisikletle girmesi çok egilim bulup pek izlenir. Türkiye'de de siyasetlerin kabulluk konvoylar, konumlar egilimle otuzaymasa, bisiklete binmesi gerekligin soylenir durur.

İskandinav memleketleri ile Türkiye'nin siyaset kültürü ve yapı farklılıklarına hiç girmeyeyoğim.

(...) Tamamen teknik bir sorundur. Cumhurbaşkanlığı seçiminin parçalarını serisine getirdiğim. Çankaya'yı İktidar Cumhurbaşkanlığı'na taşıma işi olan İnce, Çankaya'ya gitmeden bisiklete nasıl çimay planlıyor? Çankaya yoluşunu ve Ankara'daki

diğer birçok yokuşu çimamaz. Anadolu coğrafyası genelde engebelidir, peherimiz İskandinav memleketlerinde olduğu gibi egilmez, düz topraklara kurulmamıştır. Zaten onun için sadece politikacı değil arada arada bazı biserlerinde işlenen bisikletle girmektir.

Arın olmaya planlayıp bakan solcuların, sosyal demokrasilerin bütünü ailemizdir. Akıllı, bilgili, eğitimli gençlerin de şu basit gençliği görmemesi. Eğitimden de, bilgiden de yuzeylidir. Satacıkları kozmetik, bisiklete binerek Avrupalı olmayı umurlar. Siyasetten de sahici degildir, yapipdir, kasket binince halkçı olamaz zannederler.

İSMAIL ÇAĞLAR/TAKVİM

Gençler! Sakın oyuna gelmeyin

Mehmet Mertin, gençlerin sosyal medya üzerinden fine dünyasını FETÖ'lerin, PKK'ların ve yabancılara ait şirketlerin zaferiyle uğrunca da uyarıyor. Sen gülerken karşılaştığın bazı kizler, 11 Ocak 24 Haziran'da Cumhurbaşkanlığına Erir...

Haber 21: Yeni Akit 22 Mayıs 2018

net aslında
"CİCİ RÜŞVET, TOMBUL RÜŞVET, SENİ YERİM RÜŞVET"
CHP'nin taptaratsız, paspartiziz, gıgı-cir, pasparlak, laplak, yanakları ısırtılsısı Cumhurbaşkanlığı adayını Muharrem İnce miting alanında bisiklete binince aklına "Türkiye'nin eski siyasetçileri" geldi.
Bana kalırsa, "Muharrem İnce, bisikletle miting sahnesine çıkarak siyasete alet etmiştir" diyerek tüm bisikletleri kamusal alanlarda yasaklamak gerekiyor! Yapalım mı böyle bir şey, kudurtalım mı Ahmet Necdet Sezer'i? Saçma geliyor değil mi? Ama aynı İnce "Filistin'i siyasete alet ettiler" deyince normal mi oluyor? Doğrusu insan gerçekten hayret ediyor!
Muharrem İnce'nin bisikletle aklına Hasan Sağındık'ın bestelediği, sözleri Ali Akbaş'a ait olan ve Süleyman Demirel'e yazılan şu şiiri getirdi:
"İçti boş bir sapkayı binaenaleyh kırk yıl başımızda taşıдық.. Baş örtmek farz değildir neteklim nû resimler yapmaktayız.. Demokrasi, laiklik, insan hakları boşver ağam boşver bunlar.. Çağdaşlığın ölçüsü dokuzuncu senfonî cenireşsin nekt yan.. Bol gevikli programlar, belden aşağı sanatçılar.. Türk ağam kürk, sanat dünyasında bütün soytanlar.. Oportünist ve pragmatist yaklaşımlar.. Ali Baba'nın Çiftliği'ne dönen makamlar.. Devletin malî deniz, yemeyen... Cici rüşvet, tombul rüşvet, seni yerim rüşvet.. Benim memurum işini bilir, önce hüpiet sonra gümler.. Demokratilere rot balana ayarın, contacı geldi vatandaş contacı.. Bu yapılan sapına kadar darbe, bırakın bırakın bu ayakları.. Süleyman ah Süleyman bu ayaklar nasıl ayak! Yorgana sığıdî diyelim mezarı nasıl sıyacak!"

Haber 22: Yeni Akit 21 Mayıs 2018

CHP'nin cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce'nin bisiklette binmesi iktidara yakın medya tarafından bazı haberlerde alay konusu yapıldı; bazılarında bisikletle “şov yaptığı” iddia edildi. 21 Mayıs 2018 tarihinde *Yeni Akit* yazarı Hacı Yakışıklı, köşesinde Muharrem İnce'nin bisiklete binmesinin kendisine protest müziğin muhafazakâr kanadının güçlü isimlerinden biri olan Hasan Sağındık'ın bestelediği bir şiiri hatırlattığını ifade etti. Hatırlatılan şiir “baş örtmemek farz değildir, netekim nü resimler yapmak lazım” diyen sanatı, sanatçıyı ve 28 Şubat sürecini, onun seküler kültürünü, yaşam tarzını ve “zihniyeti”ni eleştirmek için besteleyen bir şiirdi.

Takvim Gazetesi'nden alıntılanan 22 numaralı haberde de görüldüğü gibi bisiklet Batılı yaşam tarzının “hayattan kopuk, yapay, yüzeysel, kozmetik siyaset yapan, bize mahsus sosyal demokrasinin bir numaralı fetiş nesnesi” olarak ilan edilmektedir.

Haber 23: Yeni Akit 21 Mayıs 2018

Örnekte “Sonra tarikatlar kapatıldı, cemaatler dağıtıldı, ‘dergâh’ların kapısına kilit vuruldu ve hepsinin yerine kaim olmak üzere ‘Halkevleri’ açıldı. Halkevlerinde aynı kitapları okuyup, aynı nutukları dinleyecek, aynı müzikler eşliğinde aynı şarkıları söyleye söyleye ‘millet bilinci’ oluşturacaktık...” ifadeleri yer

almaktadır. Köşe yazısında seküler sosyokültürel hayata sahip bireyin karşısına, varlığını hayırla bütünleyen “vakıf insanı” ve yüreğinde cenneti kuran “yürek adamı” yerleştirilmektedir. Böylelikle hem kültür üzerinden bir ikilik kurulmakta hem de “insan” sözcüğü ile “adam” sözcüğü eş anlamda kullanılarak cinsiyet ayrımcılığında bulunmaktadır.

6) Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı

Türkiye’de medyada cinsiyetçi söylem en çok gözlemlenen ayrımcılık türlerinden biridir. Haberlerdeki cinsiyetçi söylem ister ideolojik gerekçelerle bilinçli yapılsın ister gündelik kullanımların bilinçsiz bir yansıması olsun, toplumsal cinsiyet ayrımcılığını besleyen ve yaygınlaştıran en önemli unsurlardan biridir. 1980 yılında Birleşmiş Milletler’de, 1985 yılında da Türkiye’de yürürlüğe giren Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), kadınlara karşı ayrımcılık terimini şöyle açıklamaktadır: “Medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya diğer sahalardaki hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan ayırım, mahrumiyet veya kısıtlama anlamına gelir.” Toplumsal cinsiyete yönelik ayrımcılık, gündelik hayatımızda ve çeşitli mecralarda bazı kalıplarla üretilir ve yeniden üretilir. Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, sadece kadınların toplumsal kaynaklardan eşit biçimde yararlanmalarını engellemekle kalmaz, LGBTİ+ bireylerin başta yaşam hakları olmak üzere, temel insan hakları ihlallerine uğramalarına da yol açar. Medya diğer ayrımcılıklar gibi toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın da yeniden üretildiği ve böylelikle sürdürüldüğü alanlardan bir tanesidir. Bunların en görünür olanlarını toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümü, annelik, cinsel obje, mağdur, kurban ya da şeytani temsiliyet, temsil etmeyerek simgesel olarak yok sayma, siyasal ve sosyal hayattan dışlanma vb. olarak sıralayabiliriz. Aşağıda yer alan haber içerikleri de bu ayrımcı söylemleri ve temsilleri örneklemektedir.

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı gündelik dile gömülmüştür; bu nedenle kapalı bir anlatı diline sahiptir. Örneğin cümle içinde “Türkiye’nin sakalı” denilerek güçlü ve erkek Türkiye imajı yeniden yaratılır ya da bir ekonomi haberinde “kırsaldaki adam”, “kentteki adam” ifadeleriyle ele alınan bireylerin erkek olduğuna işaret edilmektedir. Bu da kadınların toplumsal ve siyasal hayattan dışlanmalarını yeniden üreten bir ayrımcılık türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Medyanın yeniden ürettiği toplumsal cinsiyete yönelik ayrımcı söylem egemen ideolojiden ayrı düşünülemez. Ancak Pınar Yıldız ve Ceren Salmanoğlu Erol’un “AKP’nin 15 Yıllık İktidarında Medya ve Toplumsal Cinsiyet” (2018)¹ raporunda da değindikleri üzere, medyadaki cinsiyetçiliği devlet söyleminden bağımsız ele almak eksik ve hatalı bir yaklaşım olacaktır.

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sadece kadına yönelik ayrımcılığı değil, aynı zamanda cinsel yönelim ayrımcılığını da kapsamaktadır. Cinsel yönelim ayrımcılığı tüm bireylerin heteroseksüel olduğu varsayımına dayanır. Bu sorun yalnızca eşcinsel ya da trans bireylerin sorunu değildir. Kadın bedeniyle doğmuş olanların kadın gibi, erkek bedeniyle doğmuş olanların erkek gibi davranmalarını zorunlu kılan cinsiyet kalıplarının bireye dayatılmasının en şiddetli aracıdır da. Genelgeçer erkeklik/kadınlık kalıplarının bir biçimde dışında olan erkekleri ve kadınları da “hizaya sokmayı” hedefler. Böylece, kişisel yaşamın en mahrem deneyimleri de dâhil olmak üzere, hayatımızın her alanına nüfuz eden bir cinsiyet rejimiyle karşı karşıya kalırız (Bora, 2012:185). Dahası LGBTİ+ bireylerin yaşam hakları dâhil olmak üzere toplumsal ve siyasal haklarının ihlalinin önünü açar.

---

1 <https://halagazeteciyiz.net/2018/07/16/medya-raporu-4-temmuz-2018-akpnin-15-yillik-iktidarinda-medya-ve-toplumsal-cinsiyet/> (Erişim tarihi: 21/10/2019)

7 ÇOCUĞUNUN ANNESİNİ ÖLDÜRDÜ

55 yıllık eşiydi

Kayseri Melikgazi'de Mehmet Ali Kaya (72), sahur vakti tartıştığı eşi Selver Kaya'yı (71) 4 yerinden bıçaklayarak öldürdü. Önceki gece 02.30 sıralarında işçi emeklisi Mehmet Ali Kaya ile 7 çocuğunun annesi 55 yıllık eşi Selver Kaya arasında bilinmeyen nedenle sahurda tartışma çıktı. Komşularının ihbarı üzerine olay yerine sevk edilen polis, Mehmet Ali Kaya'yı gözaltına aldı. Emniyetteki işlemlerinin ardından Mehmet Ali Kaya, adliyeye sevk edildi. • DHA

Haber 24: Cumhuriyet 27 Mayıs 2018

Altında 300 bin dolarlık araba içinde ucuz beyaz don dönemi kapanıyor

■ **ADAMIN** altında 300 bin dolarlık araba var. Kolunda 30 bin dolarlık saat var. Üstünde 10 bin dolarlık yabancı takım var. Ama içinde

üç kuruşluk beyaz donla geziyor. Neden? Çünkü adam donu görmemez diye önemsemiyor. Oysa onu asıl göstereceği insanı, yani kadını unutuyor.

Artık erkek de teşhir denen şeyi öğrenecek

■ **KADIN** neyi teşhir edip, neyi gizlemek gerekir sanatını çok iyi bilir. Kadın iç giyiminin büyük bir sanayi haline gelmesi bu psikoloji üzerine kurulu. Bugüne kadar kadın iç giyimi, cinselliğin en önemli sembollerindendi. Vitrinlerde sadece kadın iç giyimi ürünlerini görüyorduk. Artık "Agent Provocateur" vitrinleri yanında "007 Provocateur" vitrinleri görürsek şaşımayalım. Erkek de teşhir ve gizleme sanatını öğrenecek. Yani kılı bacağı sadece çorapla kapatmak yetmeyecek, belki ağda da gerekecek.

Haber 25: Hürriyet 15 Haziran 2018

Haber metinlerinde kadına yönelik ayrımcılık dili, kadınların habere konu edilmiş şekillerinde de yer almaktadır. İlk örnekte, tüm gazetelerde de yaygın biçimde haber diline yansıyan birkaç farklı ayrımcılık türü bir arada bulunmaktadır. Ele alınan haberler, kadınların ağırlıklı olarak yaşam hakkının ihlali ile sonuçlanan durumlarda haberlere konu edildiğini göstermektedir. Haber dilindeki temel vurgu, öldürülen kadının yaşam hakkı ihlali yerine onun “eş” ve “anne” rollerine yöneliktir. *Yeniçağ* Gazetesi’nde yer alan “Üç Cani Kadın” başlıklı haberde olayın niteliği kadar zanlıların cinsiyetlerine yapılan vurgu dikkat çekmektedir. *Sözcü* Gazetesi’ndeki örnekte ise haber değeri olarak görülen ve fotoğraflarla desteklenen şey yine “kadınlık”tır. *Hürriyet* Gazetesi’nden alınan üçüncü örnekteki “artık erkek de teşhir denen şeyi öğrenecek” ifadesindeki “artık” ve “de” eklemeleri ile haberin içeriği, kadınların teşhirci olduğu ön kabulü üzerinden dolaşıma sokularak yeniden üretilmektedir.

Üniversite mezunu ev kadınları

“Ben üniversite mezunu bir ev kadınıyım. Üniversite mezunu ev kadınlarına yönelik düşüncelerinizi merak ediyorum. Köşenizde yayınlar mısınız?”

Zor bir soru: Aldıkları eğitim çalışmalarını gerektiriyor, ama yaptıkları “mazbut” evlilikler evde oturmalarını zorunlu kılıyor...

Bu durumda ya aile (koca, kaynana, kayınpeder, vs) ile çatışmayı göze alacaklar ya da kendilerini bastırabilecekler...

Doğal olarak, aile içi çatışmayı göze almak istemiyorlar...

Çünkü bu büyük mutsuzlukları göze almak anlamına geliyor. Kendilerini bastırmaları durumunda ise içbükey (kendi yüreğine dönük) işleyen daha yıkıcı bir mutsuzluğun kapısı açılıyor...

İki arada bir derede tükeniyorlar.

“Koca”ları suçlayamam; çünkü ortam, “mazbut” hanımların çalışmasına pek uygun değil.

Yavuz Bahadıroğlu
yavuzbahadirekolojiyeniakit.com.tr

İki arada bir derede tükeniyorlar.

“Koca”ları suçlayamam; çünkü ortam, “mazbut” hanımların çalışmasına pek uygun değil. Ayrıca hanımların “mazbut” kalmalarını savunan, hatta başörtüsüyle okuyabilmelerini sağlamak için, vaktiyle “eylem”lere dahi katılan işverenler, ne hikmetse “tesettürlü” hanımlara iş vermekten hâlâ kaçınıyorlar...

Bu ikiyüzlülüğü öyle çok yaşadım, öyle çok sorguladım ve bu yüzden öyle çok kahırlandım ki, anlatamam.

Hanımları çalıştırmama arzusu yalnızca “dinsel” (doğru veya yanlış) değil, aynı zamanda da “geleneksel”...

Üstelik yöresel ve de töresel...

Dini inançlarla takviyeli geleneksel güç odaklarının kesiştiği nokta, çalışmak isteyen eğitilmiş kadının önüne kalın duvarların örülmesi kaçınılmazlaşıyor...

Bunu aşana kadar da telef oluyorduk!

Keşke eğitilmiş olsun olmasın, çalışmak isteyen “mazbut” hanımların gücünü üretme kazandıracak iş yerlerimiz olsaydı...

Keşke “örtülü-örtüsüz”, “bizden-sizden” ayırımı yapmayan yeni bir yapılarımıza içine girip, salt “insanlık” ve “üretim katkısı” cihetinden olaya bakabilseydik...

Hâlbuki hâkim güç, ekonomiye bile ideolojik kalıplardan yaklaşıyor ve bu yüzden ekonomik kayıplarımız en üst noktalara çıkıyor.

Bunları bir yana bırakıp spesifik açıdan, sosyal politika ve yapısal değişimlere bakmak...

Haber 26: Yeni Akit 28 Mayıs 2018

Sözlükteki birinci anlamıyla “zapt edilmiş, ele geçirilmiş” manasındaki “mazbut” sıfatı kadınların “edilgen” temsilini yeniden üretmektedir. “Ev kadınları/hanımları” ifadeleri kadınların toplumsal hayata eşit katılımının önündeki engelleri yeniden üreten sıfat tercihleri olarak öne çıkmaktadır. Bu durumun yanında, kadınların çalışmalarını toplumsal hayata eşit katılım hakkı yerine sadece üretime katkı, çalışmamalarını ise ekonomik bir kayıp olarak sunmak ile “yaptıkları ‘mazbut’ evlilikler evde oturmalarını zorunlu kılıyor” benzeri ifadeler ayrımcılığın ekonomik ve kültürel diğer boyutlarını da örneklemektedir. Köşe yazısında çalışmak istedikleri durumda yaşanacak çatışma/şiddet için ise kadınlar öncesinden uyarılmaktadır: “Bu durumda ya aile (koca, kaynana, kayınpeder, vs) ile çatışmayı göze alacaklar ya da kendilerini bastırabilecekler... Doğal olarak, aile içi çatışmayı göze almak istemiyorlar.” ifadesi kadına yönelik şiddet yaklaşımının meşru zemine taşınarak yeniden üretilmesine yol açmaktadır.

Haber 27: Yeni Akit 5 Haziran 2018

Yeni Akit, afetlerden etkilenmiş toplulukların temel hak ve ihtiyaçlarına erişimlerini sağlamayı amaçlayan bir insani yardım kuruluşu olan Hayata Destek Derneği'nin mültecilere yönelik "medeni haklar" projesini, "yuva yıkmak" şeklinde başlığa taşımıştır. Afet hazırlık ve risk azaltma, acil yardım, eğitim desteği, su sağlama gibi uzmanlık alanları olan derneğin mültecilere yönelik "medeni haklar" projesini tehdit olarak ilan edip, kadın haklarına yönelik bir hareketi geleneksel ataerkil değerleri öne sürerek değersizleştirmektedir. Aynı zamanda uluslararası kuruluşlarla ilişkiler, derneği kriminalize etmek için altı çizilen bir başka konu olarak önümüze çıkmaktadır. Böylesi bir haber üzerinden hem kadınlar cinsiyetçi ön kabullerle nesneleştirilmekte hem de kadınlara yönelik bir projeyi desteklemesi açısından uluslararası sivil toplum kuruluşları düşmanlaştırılmaktadır.

Haber 28: Yeni Akit 21 Mayıs 2018

Haberde feministleri Nazi yanlıları ya da benzeri olarak ifade eden “feminazi” ifadesi başlı başına ayrımcı söylemin bir örneği iken, “muhalifet partisi gibi” ifadesiyle de feministlerin yanı sıra, tüm muhalifler Nazilerle birlikte anılarak düşmanlaştırıcı bir dil kullanılmıştır. Asıl adı “Mor Çatı” olan kadın hakları savunucusu kuruluşun adı da deforme edilerek “mor çete” yapılmış; böylelikle yasal faaliyetler yürüten bir kadın kuruluşunun faaliyetleri “çete” sözcüğüyle tanımlanarak kriminalize edilmiştir. Ayrıca AKP’nin faaliyetlerini eleştirmek “kışkırtıcılık” şeklinde tanımlanarak eleştiri hakkı hedef gösterilmiştir.

Haber 29: Cumhuriyet 27 Haziran 2018

le söylemsel ayrımcılığa maruz bırakılmıştır. Her ne kadar bu ifadeler, iktidar temsilcilerinin ifadelerinde yer alsada, gazetelerde bu tür ifadelerin başlığa çıkarılması, dolaylı yönden kadın siyasetçilerin cinsiyetlerinin ön plana çıkarılması sonucu bir cinsiyet ayrımcılığını açığa çıkarmaktadır.

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sadece muhafazakâr sağ ideolojilere özgü değildir. Aşağıda bu durumu ortaya koyan haberler sıralanmaktadır:

Kimler bakan olmalı?

Yücel SARPDERE

Ziyaretleri konusunda kamu konuşulan, çoğulcu, duy güçlerini manası karantâk ve bellicîi çevreleride başka dedebodular yanında da, kendisine göre tamamen tarifi ve kültürel bağları güçlendirerek amaçlı hafızlık mutat Batum gezisine gidene Karadenizli miteabilibil, kendisine göre, demeyen ekibler, ama köktü mütebilere göre ise ekolort olan kadim mütebilik mütemine çağırıyor.

Oluya gelen kadın, ertan enfiyansını ve hayat pahalılığını, Orta Doğu'daki savaş ortamının etkilerini gerekçe göstererek eski tecrübenin de katını talep etmiş.

Karadenizli mütebilik de deşil olarak beşimşek, Devranlı mütebilere olumsuz, iki diğer arızalıdır tarihli kültürel bağlardan, Kanuni Sultan Süleyman'ın buraları nasıl fetih ettiğinden demeyen de kadın, "nasıy başka aşk başka" diyerek indirime yanılmamış.

Karadenizli kansu da geçirmiş derle-yen nasıne bakarak,

"Zaman" demiyi, "İnsanlığı parayı verinceğin. Ama bir partim var"

"Neymiş partim?" demiyi kadın,

"Eh beşimşek onun seni döverim"

Kadın partimim;

"Tövbeek mi?" Biraz dışıyımınç.

"Ne kadar dışıyımınç"

Karadenizli cevap vermiş

Bunun nasıl olacağı kâhâh

Hatta emeklere ikramıya bile verildi.

Fakat hatıma gününken memleket ekonomisi, harç bitti şapı pafos durumlarında.

Lomda lakti lufpatında alıncıların tefeci finansçılara müler de verildi.

Bu durumda ne olacak?

Demek beşimşek.

Ne zamana kadar?

Milletin son kuruyuşu bile geri alınmadı!

Seçimler bitinceye göre artık güler yeni açıklanacak bakanlar kurulunda. Kimlerin bakan olacağına dair dedikönlere beşimşekler katılmama olmasın diyerek bir dizi çabıma yapıp.

İşte yeni bakanlıklar ve adaylar:

- Hükümet kimse onun seçmişle değil, başkık kimse sadece ona bakanlar ol bakanı: Orhan Gençoçay.
- Burun kaldırma, gerdan aldirma ve yetmişinden sonra azanı tenişir paklar bakanı: Ajda Pekkân.
- Filizet vapırları onunı salıncıların, bu yüzden olsa gerek. Altın, kılıp sarıncı çitirük raporu olarak katılmamasın Seda'nın Filizet vapırları patates yap bakanı.
- Seninde kübilibeydim ah kaykım / Eki mütebilibeydim ah kaykım / Meclise grip veki salıbeşimşek ah kaykım / Fakat beşimşekler ötekileştirilip ötekileştirilip ah kaykım; zaten ay akıncıdan ötekileştirilip, yünlere çek yünlü gelip bakanı: İbrahim Vahitoğlu.

Haber 31: Evrensel 1 Temmuz 2018

Evrensel Gazetesi'nden Yücel Sarpdere, 1 Temmuz 2018 tarihli, 24 Haziran seçimlerinden sonra açıklanacak yeni bakanlar kurulu kendii adaylarını ve özelliklerini alaycı bir dille sıraladığı yazısında Ajda Pekkan için "Burun kaldırma, gerdan aldirma ve yetmişinden sonra azanı tenişir paklar" sözlerini kullanmaktadır.

Ajda Pekkan üzerinden makbul olmayan ve "makbul kadın"lığın sınırları çizilirken makbul olandan sapana hakaret edilebilir, aşağılanabilir, ötekileştirilebilir algısı yeniden üretilmiş olmaktadır. Ajda Pekkan'ın iktidarı destekleyici tavrının hicvedildiği yazıda, söz konusu kişinin politik tavrı yine kadınlığı üzerinden

eleştirilerek, kadınlıkla ilgili kanıksanmış stereotipleştirmeler ile kadınlar aşağılanmaktadır.

Yeni Akit Gazetesi'nde nefret söylemine varan ifadelerle LGBTİ+ bireylere karşı ayrımcılık haberlerine rastlanırken, *Yeniçağ* Gazetesi'nde ise LGBTİ+ birey ve topluluklara yönelik herhangi bir habere rastlanmamış, bu tercihlerde olanların sorunları görmezden gelinmiştir.

SAPKINLARA DESTEK VEREN HDP VE CHP'Lİ 16 İSİM TBMM'YE GİRDİ

HOMO HAMİLERİ MECLİS'TE

Daha önce, sapkınların çatı kuruluşu olan LGBTİ'ye destek veren 8 CHP'li ve 8 HDP'li Meclis'e girdi. İki parti, terör örgütlerinin yanısıra, homoların da hamisi oldu.

DURDURUN BU YÜRÜYÜŞÜ
■ LGBTİ'lilerin 1 Temmuz'da Taksim'de gerçekleştireceği yürüyüşe tepki gösteren STK'lar, "Bu provokatif yürüyüşü durdurun" çağrısında bulundu. • 12'DE

■ 7 HAZİRAN 2015 seçimleri öncesinde 'LGBTİ+ Hakları Taahhütnamesi' adı altındaki bir dizi maddeyi imzalayan 16 vekil adayının geçtiğimiz hafta yapılan seçimlerde milletvekili olarak meclise girdiği öğrenildi. 8 CHP'li ve 8 HDP'li vekilin imzaladığı taahhütnameye göre, LGBTİ haklarının savunulması amacıyla TBMM çatısı altında kalıcı bir yapı oluşturulması amaçlanıyor. • 12'DE

Skandal etkinliklerle gündeme gelerek, halkın sınırlarıyla oynayan sapkınlar güruhu LGBTİ'yi Batı'dan fonlanan karanlık STK'lar da destekliyor.

Haber 32: Yeni Akit 1 Temmuz 2018

Muhalefet partileri CHP ve HDP milletvekilleri, "terör örgütlerinin yanı sıra, homoların da hamisi oldu" ifadeleri ile düşmanlaştırılırken, LGBTİ+ bireyler de "homo" adlandırması ile aşağılayıcı ve düşmanlaştırıcı söylemin hedefi olmuşlardır. Haber içeriğinde seçilen "Durdurun Bu Yürüyüşü" başlığıyla, 25 Haziran-1 Temmuz tarihleri arasında LGBTİ+ bireylerin uğradıkları ayrımcılığa karşı gerçekleştirecekleri Onur Haftası yürüyüşü "tehdit" olarak ilan edilerek okuyucuda LGBTİ+ bireylere yönelik dışlayıcı ve olumsuz yargılar güçlendirilmeye çalışılmaktadır.

7) İnanç ve Etnik Köken Ayrımcılığı

Türkiye’de medyada, “ulusal seferberlik” ile eşzamanlı olarak ilerleyen etnik ve dini ayrımcılık söylemi, son dönemde yeniden inşa edilen “yerli” ve “milli” çerçeve ile son derece keskin hale gelmiştir. Bunun sacayakları “Sünnilik” ve “Türklük” olarak tanımlanmıştır. Ana akım medya -özellikle milliyetçi-muhafazakâr yayın çizgisindeki gazeteler- Müslümanlara yönelik yabancı düşmanlığı haberlerini kullanarak bir taraftan inanç ve etnik köken ayrımcılığı yaparken, diğer taraftan da Batı düşmanlığı söylemini yeniden üretmektedir.

Alevileri PKK/HDP’nin kuyruğuna takamazsınız

Murat İNCE

24 HAZİRAN’da Aleviler hangi partiye yönelmeli, sorusuna verilecek yanıt belirleyici öneme sahiptir. Yıllardır Batılı merkezlerde Anadolu Alevileri üzerine soruşturma yürütülürken ve bu tezgâh devam etmektedir. Özellikle yurt dışında yaşayan Alevilerimize yönelik bölücü girişimler gün geçtikçe artıyor. Ülkelerine yabancılaşmaları için ne gerekiyorsa yapmaya hazır sahte ve iğdiş edilmiş solumsular, Alevileri geçmiştenden, gelecektirkinen, birleşik yapılarından koparmaya sızım ona devrimcilik, ilerçilik olarak katmaya çalışıyorlar.

ALEVİLER BÖLÜCÜ OLAMAZLAR

Türkiye’nin Alevileri hiçbir şart altında bölücüliği savunmazlar. Olsunlar kitâbında birlik, kardeşlik, barış vardır ve Mustafa Kemal Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyet’e ve onun değerlerine büyük önem vermektedir. Bir avuç döğün geçici etkilerinin kırılacağına yansınarak geçeceklerdir. Avrupa ülkelerinde cirit atan ve o devletlerin çıkarlarına göre siyaset üreten solumsular örgütler yolun sonuna geldi ve tükenişin kabusunu yaşıyor. O öyle bir tükeniş ki kendi örgütlerini bırakarak Alevi örgütlenmelerinde yer alarak görevlerini orada devam ettirmek Alevilerimize zarar veriyorlar.

Anadolu Alevileri bu bereketli topraklarla özdeşleşmiş, harmanlanmış ve yurt dışına yayılarak hoşgörünün timsali olmuşlardır. Alevilik varsa Anadolu var ve Alevilik yoksa Anadolu da yoktur! İşte bu ruhla dolu Alevilerimizin, maaşlı emperyalizmin kuşması altında bir o yana bir bu yana savrulmalarını yolu açtımız. Bu karantın yolun kapatılması için Alevi canlarımızın

cabalarına ihtiyacımız var.

Hangi Alevi can Amerikan emperyalizminin ve İsrail’in pıyonu PKK/HDP’ye destek verir? O olur mu öyle şey? Alevi canlarımızın tarihinde Amerikan askerleri yerine ölen bölücü PKK/HDP’ye benzer kesimlere destek vermek var mıdır? Alevilikte, emperyalist devletlere uşaklık yapmak veya destek vermek diye bir şey var mı?

Kahraman Suriye halkına Amerikan/İsrail silahı dayama PKK/HDP tipi örgütlere destek vermek düşündürüktür ve tarihi bir hatadır. PKK/HDP’ye Türkiye’yi böl ve kardeş kardeş kurdu diye destek verilir mi?

TURGUT ÖKER HDP’DEN ADAY

Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu (AABK) Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Ali Cankaya “HDP’ye oy ver” çağrısını yaptı. Cankaya yaptığı açıklamada, “Vicdanımızla derterleşiyoruz. HDP’nin barajı geçmesi için bütün halkları davet ediyoruz. HDP yüzde 10’u geçemese zaten Tayyip Erdoğan kazanacak” dedi.

AABK Turgut Öker’in HDP’den aday adayı olmasının ardından çalışmalarına hız verdi. Avrupa’da yaşayan Alevi vatandaşlarımızda bölücü HDP’ye oy vermeleri yönünde çağrılar yapılıyor ve derneklerde toplantılar düzenleniyor. Sanki tüm Aleviler Öker’i destekleyecekmiş gibi bir hava yaratılıyor.

Turgut Öker sözde Ermeni soykırımını sa-

vanan ve bunun teorisini yapan eski sözcü Tamer Akçam’ın yol arkadaşydı. Kendisi de sözcü Ermeni soykırımını savunuyor ve Türkiye karşıtı eylemlerde aktif yer alıyor. PKK’nın Avrupa’da kurduğu dernek ve federasyonlarla ortak eylemler düzenlenmesinin mimarlarından olan Turgut Öker, 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri’nde CHP’den aday olmuş ama kaybetmişti. Alevilerin oyunu çantada keklik olarak gören Öker’e, Alevilerimiz rahbet etmemiş ve destekleri sanlı kalmıştır.

PKK/HDP’YE OY YOK

Yurt dışında yaşayan Alevi canlar, birliğin be-zakac ve kardeşliğin dinamitleyecek oluşumuna gereken yanıtı vereceklerdir. Şu yava bu şekilde bölücülükten etö-lenlenleri de uyararak, PKK/HDP’ye oy vermemek için sağlayacaklarından kuştu duyuyoruz.

PKK/HDP Türkiye’de be-hedeklere gömmüş ve dar-madığın olmuştur.

Bu örgüte bel bağlamış hiçbir yaran ok-madığın görme-miz gerekiyor. Alevi canlarımızın PKK/HDP’den sadocce zarar gelir. Yurt dışında yaşayan tüm Alevi vatandaşlarımızın çağırma-dır. Türkiye’ni birlik ve bütünlüğünde, Alevi-Sünni kardeşliğinde, bu düzünün de-ğışmesini sa-vunan Cumhurbaşkanımız adayımız Dr. Doğu Perinçek’e ve Vatan Partisi’ne oy verelim.

Haber 33: Aydınlık 22 Mayıs 2018

Aydınlık Gazetesi’nden Murat İnce “Alevileri PKK/HDP’nin kuyruğuna takamazsınız” başlıklı yazısında, 24 Haziran seçimleri öncesi Alevilerin hangi partiye yönelmeleri gerektiğini ele almak-

tadır. “Batılı merkezlerin, özellikle yurt dışındaki Aleviler üzerinden sayısız oyun tezgâhladığı, Alevilere yönelik bölücü girişimlerin gün geçtikçe arttığı ve amaçlarının Alevileri geçmişlerinden, geleneklerinden koparmak olduğu” ifade edilmektedir.

Murat İnce'nin yazısı Batı düşmanlığı söylemini Alevilerin lehine gibi görünen bir konumdan yeniden üretirken, aynı zamanda bu kesimleri etnik ve dini nefret söyleminin hedefi haline getirmektedir.

Haber 34: Yeni Şafak 1 Haziran 2018

1 Haziran 2018’de *Yeni Şafak* Gazetesi’nde yayımlanan “Çocuklar camide peki gençler nerede?” başlıklı yazısında Fatma Barbarosoğlu başından geçen bir hikâyeyi aktarmaktadır. Hikâyeye

üst düzey bir yöneticinin, eleman almak için yapılan bir sınavda adaylardan İstanbul'daki beş cami ismini söylemelerini istemesi ve cami isimlerini bilen kimsenin çıkmamasıyla ilgilidir. Yorumda yer alan genel kabul Anadolu halkının tümünün Müslüman olduğu yönündedir ve Türkiye'de yaşayan diğer etnik ve dini kimliklerle birlikte herhangi bir inancın mensubu olmayanlar görmezden gelinmektedir.

Rum tarafı boş durmuyor

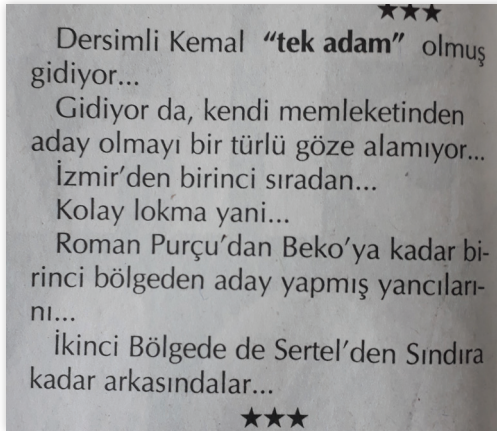
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin müzakereler konusundaki samimiyetsizliği çok iyi bilinen bir gerçektir. Bu nedenle yıllardır müzakerelerin gereksizliğine vurgu yapmaktayım. Rum-Yunan ikilisi Kıbrıs'ın tamamının Yunan olacağını öngörmeyen hiçbir anlaşmaya sıcak bakmamaktadır. Rum Yönetimi Dışişleri Bakanı Hristodulidis'in geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklama ibretlikdir. Hristodulidis **"Mantıklı düşünen bir Türkiye, Kıbrıs sorununun çözümünden kendisi için de ortaya çıkacak menfaati görebilir. Bu menfaatler AB'yle de ilgili olabilir enerji konularıyla veya bölgede geliştirilen işbirlikleriyle de. Bölgede keşfedilen doğal gaz ülke için bela değil lütuftur, bölge devletlerini yakınlaştırıyor, AB'nin ve ABD'nin bölgeye ilgisini güçlendiriyor, Türkiye açısından teşvik olarak da işleyebilir."** diye küstahça Rumun gerçek amaç ve niyetini göstermiştir. Rum tarafı kısaca: *Türkiye'ye petrolden pay vereyim, ya da AB üyelik sürecindeki veto silahımızı kullanmaktan vazgeçelim, karşılığında da bize Kıbrıs'ın tamamını versin!* demektedir. Bu olacak iş değildir ve maalesef Rum tarafı bunu ciddi ciddi gündeme getirmekten ve dillendirmekten geri kalmamaktadır.

Haber 35: Yeniçağ 27 Haziran 2018

Yeniçağ Gazetesi'nde 27 Haziran 2018 tarihli köşe yazısında Hüseyin Macit Yusuf, "Güney Kıbrıs Rum kesiminin samimiyetsizliği bilinen bir gerçektir" ifadesi ile, devletlerarası politik bir mesele üzerinden tüm Rum kimliğini hedef göstermektedir. Kitle gazeteciliğinde sık yapılan bir hata olan devletlerarası diplomatik çatışmalar tanımlanırken o devletin halkının tümünü düşmanlaştırma eğilimi, burada "...Rumun gerçek amaç ve niyetini göstermiştir." ifadesinde açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Haber 36: Yeni Şafak 28 Haziran 2018

Haber 37: Ortadoğu 22 Mayıs 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin 28 Haziran 2018 tarihli "Romanların tatlı rekabeti" başlıklı haberi, İzmir'in 24 Haziran seçimlerinden sonra Romanların AKP'den ve CHP'den olmak üzere iki milletvekili tarafından temsil edilecek olması ile ilgilidir. Haberin başlığı medyanın Romanları sempatik ve sadece eğlence ile ilgili resmetmesinin ve dolayısıyla Romanların ciddiye alınmadığının göstergesi olduğu kadar, Romanlara yönelik ayrımcı algıyı da örtük biçimde güçlendirmektedir.

Ortadoğu Gazetesi yazarı Mustafa Önder'in 22 Mayıs 2018'te kaleme aldığı "Tek Adamdan İlk Hançer" başlıklı yazı, Romanlara dair ayrımcı kavrayışı ortaya koyan bir başka örnektir. Yazıda, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "tek adamlığı" ilk sıralardan aday gösterdiği milletvekili adayları üzerinden eleştirilmeye çalışılırken, bu milletvekilleri Kılıçdaroğlu'nun "yancısı" olarak tanımlanmış ve bir Roman yurttaşın milletvekili adayı olabilme ihtimali, etnik kimliği de vurgulanarak, ancak "yancılık yapmaktan" geçebilirmiş gibi gösterilmiştir. Bu sayede yine bir haber ve başlıkla hem muhalefet lideri olarak Kemal Kılıçdaroğlu "tek adamlıkla" suçlanarak hem de bir roman yurttaş, "yancılıkla" itham edilerek ayrımcılığa uğratılmıştır.

Şehir, oruç tutar mı? Hem de nasıl!

O ruç, diğer ibadetlerden çok farklı. Gerek mahiyeti, gerek süresi, gerekse insan ve hayat üzerindeki işlev ve etkileri bakımından diğer ibadetlere benzemiyor oruç.

Oruç ayı Ramazan'ın İslâm'ın özü ve özeti olması, orucun nev-i şahsına münhasır bir ibadet olmasını sağlıyor. Sarsıcı ama sarıp sarmalayıcı bir ibadet oruç. Hayata müdahale ediyor,

hayatın akışına müdahale ediyor, bütün alışkanlıklarımıza müdahale ediyor, hayat düzenimizi durduruyor ve her şeyi silbaştan kurduruyor...

"Simülasyona hayır" diye oruç.

Bu, çağın insanını sarsacak, silkeleyip kendine getirecek bir meydan okumadır çağa. Hele de simülasyonlar, ayartılar, imajlar, görüntüler çağına!

Evet, oruç "simülasyona hayır!" diyor. Bir insan orucu ya tutuyordur ya da tutmuyordur.

Oruç tutan, "Allah emrediyor, ben de ona itaat ediyorum, onun için aç, susuz kalıyorum, dünyevi, cismâni hazları terk ediyorum, kendime yöneliyorum, kendime yönelerek Rabbime yönelmiş oluyorum."

Oruç, kitap ve muhabbet. Bir de ramazansa hele!

Şehir, oruç tutmazsa, o şehir ruhsuzlaşır, çölleşir, istiklalini yitirir, sömürgecilerin dışardan işgal edemedikleri bir ülke içerden, kolaylıkla zihnen ele geçirilir.

Şehir oruç tutuyorsa, ruh vardır orada.

Şehir oruç tutmuyorsa, zihnen işgal altındadır, ruhsuzlaşmış ve yardımseverlik, kardeşlik gibi hasletlerini yitirmiş demektir.

O şehir taş yığınlarından ibarettir, ruhsuz gürühlardan yani.

Haber 38: Yeni Şafak 3 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nde 3 Haziran 2018 tarihinde Yusuf Kaplan'ın, Ramazan ayı içinde, oruç tutmanın ne anlama geldiğini, oruç tutanlar ve tutmayanlar arasındaki farkları ele aldığı yazı-

Haber 41: Yeni Şafak 5 Temmuz 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin 5 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan "Haç'lı Vahşet" başlıklı haberi, Belçika'da 19 yaşındaki başörtülü bir kıza saldırıp kızın vücudunun çeşitli yerlerine haç işareti çizenlerle ilgilidir. Haberde bir yandan Avrupa'da son yıllarda artan Müslümanlara yönelik düşmanlığa işaret edilirken, diğer yandan da Hristiyanlarla ilgili ayrımcı dil yeniden üretilmektedir. Bu açıdan Hristiyanlığa mensup herkes hedef gösterilmektedir.

8) Yeni Bir Ayrımcı Söylem Olarak "Terör Destekçiliği"

Bu bölümde özellikle 24 Haziran seçimleri öncesi iktidara yakın ve milliyetçi-muhafazakâr yayın organlarının, "teröre destek" nefret söylemini nasıl kullandığına dikkat çekilmiştir. Bu başlık altındaki ayrımcı söylemler neredeyse tüm diğer başlıkları ortak kesmektedir. Zira "terör destekçiliği" gibi muğlak bir ifade, bütün muhalif kesimlerin ve toplumdaki tüm farklı seslerin bir potada eritilmesine ve hedef haline getirilmesine yaramaktadır. Bu yönüyle, "terör destekçisi olmak", muhalifleri kriminalize etmek ve onların söz ve eylemlerini itibarsızlaştırmak için bulunmuş en belirgin ifadelerden birisi olarak karşımıza çıkar.

Gül, İnce, Demirtaş

SAVAŞTA ı cephe öne geçti. CHP ve Muharrem İnce'nin her adamı bir öncekine göre daha vahim. Kısaca bakalım.

- ABD'yle "yeniden müttefiklik" ilişkisi konuşulmaları ağırdır.
- Selahattin Demirtaş'ı Cumhurbaşkanını Yardımcısı yapacaklarını ilan ettiler. Artık hedef PKK'ya Meclis'e sokmaktan ibaret değil. Hükümete almak!

- Seçim bildirgesinde açıkça özerkliği savdular.

- "Derisim arşivlerini" açacaklarını ilan ettiler. Ne bulacaktı? Atatürk'ün emrini... Bilmiyorlar mı?

- Fox TV'deki programda İnce'ye ekonomide neoliberal politika tercihini soruldu. Yanıt "evet" oldu. Kemal Derviş programından başka bir yol yok.

- Ve son adam. Türk Ordusu na "apolet sökme" tehdidi. Hem de Zeytin Dalı harekâtının komutanı Korgenral Metin Temel üzerinden. Meral Akşener den hiç ses yok. Ahmet Yavaş gibi emekli komutanların bu tehdide destek vermediriyse şaşırtıcı.

ABD İLE SAVASIN GÜNCEL CEPHESİ

ABD'yle savaşta daha yolu yanlamadık bile. Suriye'nin ve Irak'ın kuzeyindeki silahlı Amerikan varlığı sökülmünceye kadar devam edecek. TSK halen Kandil'e doğru ağır ve emin adımlarla yürüyor. Menzili güçleşse de yol uzun.

Gül'ü, İnce'li, Demirtaş'ı yatırımlar, hep bu savaş için. ABD çok iyi biliyor. Batı Asya'da kaybederse dünya çapındaki inşisinde kritik eşik aşılması olacak. Olunca gücüne asılıyor. Her türlü olanağı düşünse solaıyor.

- 24 Haziran seçimleri, savaşın güncel cephesi.

İlk balasta hedef, iktidarı belirlemek ve silah atmadan kazanmak gibi görünmezdir. Ne de olsa seçim. 7 Haziran'da yapamadığını güttü yapmak, ABD açısından en kısa ve maliyetli yol olur. Hatalarınca, üç yıl önce de Ahmet Davutoğlu-Abdullah Gül ekibi, CHP, HDP ve FETÖ'yle koalisyon yapıp iktidarı el koymak için büyük çaba harcamışlardı. Başarısız oldular.

TÜRKİYE'YE KARŞI İKİNCİ CEPHEYİ AÇTILAR

Sindiyse daha geri mevzilerde. O sırada Vatan Savaşı yarı başlamıştı. Güneydoğu muzdaki PKK, hendek operasyonlarıyla ezilmemişti. Bugüne dek çok mesafe alındı. Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı gerçekleştirildi. İnci İsrail projesi geri dönüşüz olarak görüldü. Barzanihan planı Türkiye-Iran desteği Irak ordusuna bitirdi.

ABD'nin yanıtı cepheyi genişletmek oldu. Doğu Akdeniz'de İsrail, Yunanistan ve Güney Kıbrıs'la birlikte tatbikatlar. Lefkoşa'da İsrail, Yunan, Rum buluşmaları yapıldı. İnci cephe açıldı ve namıdır

Türkiye'ye döndü.

Geçerken Muharrem İnce'nin bu konudaki tavını da hatırlatalım. Sayın aday, sonunu Yunanistan'la dostane görüşmeğini vaat ediyor. Hoc, Aİno onu ve heyetini sarıdan geçiriyor: "Burada kalırsanız randevu için aydara beklersiniz" (evet söylenen aynı böyle) diyerek "nazik" bir yanıtla karşılıyor. TSK, tabiiyata tabiiyatla karşılık vermiş. Genelkurmay Başbakanı Hulusi Akar tehdidi askerlere yarıttırmış, ne gam... Apolet söküldükler, ittifakta iktidar olunca ilk işlerinin "Af-rin'deki ıgalatı bitirmek" olacağını söyleyenler, Doğu Akdeniz için başka ne yapacaklarıdır?

BURASI TÜRKİYE UKRAYNA DEĞİL!

İnce başka bir şey daha söylüyor. 24 Haziran algarını 40 bin avukatı YSK'nin önüne yığacakmış.

Bu açıklamayla ABD'nin 24 Haziran hedeflerine devam edelim.

Ebette seçimlerden iktidarı çıkmak çok hoşuna gider. O olmadığında plan çok belli. Bunu tartıştığımız arkadaşlar, "İyi de burası Türkiye. Ukrayna ya da Gürcistan değil" diyorlar. Fakat tamamı kalırsamalar, hiçbir yerde "Yaşasın Soros" diye başlamadı. Mevcut rejimin zaafı alan zemininde yürüdü. Tayyip Erdoğan yönetiminde Türkiye'de burıldan fazlaıyla var.

Ama yine de burası Türkiye. Millet

de Türk milleti. FETO temizlenirse sonradan tam emniyet olduğumuz ordumuz var.

Ve Vatan Partisi var. Ukrayna ya da Gürcistan'da olmazlar...

ABD'nin her türlü sonuvarını, planını boşu çıkaracak yeterli birlik var.

Ancaz Vatan Partisi ve Doğu Partisi çökse e bu kadar sokulmuş asil nereden de değil ABD'nin büyük korkusu, planının boşu çıkmazsa değil. Bir plan kılarsa yenisini yaparsanız, bir muharrebe kaybederseniz sonrakine balarsanız.

ATATÜRK DEVRİMİNİ İZMİR'DEN BAŞLATIYORUZ

Anıl korku. Türkiye'nin yeniden Atatürk Devrimi rotasına girme olgusu. Yeni bir çağ doğuyor. Üzümüz de o yeni çağın önemli aktörlerinden. Avrasya'da yürütürüz, aynı dediği gibi, ağır arma mahallatımları lerhıyoruz.

ABD işte bu savaşta kaybetmektedir. Türkiye'de bir Avrasya'dan çok korkuyor.

Korkunmuş ecele faydasız yok. Atatürk Devrimi'nin silahlı gücüyle ve o devrimin önderiyle uğraşarak gidip gitmediği meseleler. Ne Vatan Partisi'nin ne de Hulusi Akar'ın Ukrayna'nın çağı sonu eklenmiş ölmeyecek.

İzmirliyim, yazsın iki bölgedeki iller adaylanımız Çoğlaş Çengiz ve Cemil Bilen'in seçim sloganıyla bitireyim... Atatürk Devrimi'nin İzmir'den başlatıyoruz.

Haber 42: Aydınlık 5 Haziran 2018

5 Haziran 2018 tarihli *Aydınlık* Gazetesi'nde Serhan Bolluk'un kaleme aldığı yazıda Cumhurbaşkanı adayları seçim vaatleri üzerinden eleştirilmektedir. "Artık hedef PKK'yı Meclise sokmaktan ibaret değil. Hükümete almak!" sözleriyle bir taraftan tehdit altında bir Türkiye portresi çizilirken, diğer taraftan ortak amaç etrafında bir araya geldikleri iddiası ile ABD, CHP ve HDP düşman odaklar olarak vurgulanmaktadır. Böylece millet ittifakının temel birleşme noktası olan CHP hem "terör" ile bir arada anılan HDP ile hem de "dış güç" diye tarif edilen ABD ile bir arada değerlendirilerek düşmanlaştırılmaktadır.

Teröre kapı araladı

Oy için Demirtaş'a özgürlük istedi

Kobani bahanesiyle katliam çağrısı yapan ve 50 kişinin ölmesine sebep olan, Türkiye'ye karşı açık savaş yürüten PKK'nın sözcüsü durumdaki Demirtaş'ı masum gösterme çabasına giren İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, oy hesapları yaparak açtıkten teröre cesaret veren söylemlere başladı.

ŞEHİTLERİMİZİN KEMİKLERİ SIZLAR

■ Akşener, 'Sayın' diye hitap ettiği Demirtaş'ın avukatlığına soyundu ve, "Sayın Demirtaş hükümlü değil, tutuklu. YSK cumhurbaşkanlığı adaylığını onayladı. Eşit şartlarda kampanya yapılmalıdır" dedi. Meşruiyet tartışması açan Akşener'e en anlamlı soru İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'dan geldi: Şehitlerimize, o teröristlerin kurşun siktığı evlatlarımıza ne diyeceğiz? o 17

Haber 43: Yeni Şafak 1 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi 1 Haziran 2018 tarihli haberine "Teröre kapı araladı" başlığını seçmiştir. Bu seçimle Millet İttifakı'nı oluşturan siyasiler, cumhurbaşkanı adayı Selahattin Demirtaş'ın tahliye edilmesi gerektiği yönündeki eleştirileri sonucu, "terör savunuculuğu ve destekçiliği" yapmak suçlamaları ile nefret söyleminin hedefi haline getirilmektedir. Haberin ara başlığında gazetenin Meral Akşener'e yönelttiği "Bu açıklamaları unuttun mu?" sorusu gazetenin terör savunuculuğu suçlamalarını onayladığının açık göstergesi olarak sunulmaktadır.

'Bu eylem mecbur bırakıldığımız yöntem'

'Bu eylem mecbur bırakıldığımız yöntem'

Türkiye 'terörist' diyen Ahmet Şık ve TSK'ya katıl ilan eden Barış Atay. **CHP sayesinde HDP'den milletvekilliğine seçildi ve Meclis'e girdi.** Şık ve Atay, 'Katil' dedikten devletten 17 bin 291 TL vekillik maaşı alacak.

PROVOKATÖRDEN TEHDİT
Atay'dan milletvekili olan Atay da, birçok defa TSK'ya hedef aldı. Zeytin Dalı hareketına "Zeytin dalı değil, savaş baltasıdır" diyerek dil uzatan Atay, sürtük topamın sınırlı üyeliği oynayan bir aktör olarak pozisyon aldı. Her safesinde haddini aşan ifadelerinde buhunan provokatör Atay, Cumhuriyet'teki partilere oy verecek vatandaşları "İnanılmaz verecektiniz" diyerek tehdit etti.

HDP'Yİ KURTARDI
İstanbul'da yüzde 42,7'ye alan AK Parti ve yüzde 36,5'ye alan CHP'nin ardından HDP 12,2'ye yüzdeyle üçüncü parti oldu. İstanbul'da CHP'nin en iyi seçimi rekor kırıldığı tüm illelerden HDP'ye büyük oranda oy gittiği görüldü. HDP, CHP'li belediyeleri olduğu Adalar'dan yüzde 23,6, Şişli'den 19,13, Ağaçburun'dan 11,5, Avcılar'dan 11,2 ve Beşiktaş'tan 16,5 oranında oy aldı. **İSTANBUL**

PTLİLERİ KORUDU
HDP'li Ahmet Şık, Ankara'da 2016 yılında askeri araçların geçişi sırasında gerçekleşen terör saldırılarında hayatını kaybetmişti. Şık, PTL'yi koruma altına aldı. Katliamların PTK-PED işbirliğinde yapıldığı açıklandıktan sonra, Şık, devleti suçladı. Şık'ın "teröre destek" suçlu olduğu habarı, Şık hakkında, "Devletin teröristi", "Tahir Elçi'yi tutuklamak yerine katletmeyi" teredditler. Katil suçunu bir mafyaymış gibi katil devletini deince bizzat teröristim" şeklinde paylaştı.

Hande Koculu
İlan sebebiyle de dava açıldı. Şık, PKK ve HDP'ye terör örgütüne yardım etmekle de suçlanıyor. Şık, İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Serim Kızıca'nın geçtiğimiz 2 DHKP-CTI terörle ilgili haberler sırasında röportaj yaptı.

Ahmet Şık
Sakınca terör ilan edenler devletin en iyi silahıdır. Mahkemeye Ahmet Şık'ın dava yapıldığını, M... G...

Barış Atay
Devletiniz teröristtir.
Zeytin Dalı Harekatı'na "Sakınca katil" diyen Barış Atay, Cumhuriyet'teki partilere oy verecek vatandaşları tehdit etti.

Barış Atay
Afrin, Suriye halkınıdır. Uzattığınız #ZeytinDalı değil savaş baltasıdır. Diş politikada 7 yıldır sonuçlanmayan bir savaştan dönülmeden yapılan bu hamleler, hamdolsünler RTI ve AKP'nin iktidarı kurtarma çabasıdır başka bir şey değildir. #AfrinSavaşınaKATIL

Barış Atay
Herşeyi söyleyerek bizi dileyebilirsiniz. O gün geldiğinde, affedildi, acıyan, yaralananlar vazgeçeri de unutmuyacağız. Yok böyle "torunlara emeklik, herşeyin kurtarıcısı, kavgayı "torunlara emeklik, herşeyin kurtarıcısı, kavgayı "torunlara emeklik, herşeyin kurtarıcısı, kavgayı" falan. Her şey yarı bapıyor. Bu idareyi, insanlara yaptıklarından hesabını verecek millet.

Haber 44: Yeni Şafak 27 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nin 27 Haziran 2018 tarihli "Meclisteler!" başlığı, 24 Haziran seçimlerinden sonra HDP'den milletvekili seçilen Ahmet Şık ve Barış Atay'ı nefret suçuna yol açabilecek biçimde hedef göstermektedir. Alt başlıkta Ahmet Şık'ın "Türkiye'ye terörist", Barış Atay'ın da "TSK'ya katıl" dediği hatırlatılarak, "terör destekçisi" olduklarına dayanak oluşturulmakta; böylelikle Meclise milletvekili olarak girmeleri şaibeli hale getirilmeye çalışılmaktadır. Hukuki olarak her iki kişinin milletvekili olmasında herhangi bir "sakınca" olmamasına rağmen, bu ifadelerin milletvekili olmalarına engel oluşturması gerektiğine dair yargı alt başlıkta neredeyse kesin bir şekilde sunulmaktadır. Böylece her yurttaşın sahip olduğu seçilme hakkı üzerinde bu örnek özelemlerde kuşku oluşturularak, söz konusu kişilerin yurttaşlık hakkı ihlal edilmektedir.

HDP bildiğiniz gibi: İstiklal Marşı okumadılar

Terör örgütü PKK'nın siyasi kanadı, Kemalistlerin oylarıyla Meclis'e girdi ancak İstiklal Marşı'nda sessizliğe gömüldü.

24 Haziran seçimlerinin sonuçları, sandık başında kurulan ittifakları da günyüzüne çıkardı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın iktidara gelmemesini isteyen CHP, terör örgütü PKK'nın siyasi kanadı HDP'nin barajı aşmasını sağladı.

OKUMADILAR

Kemalistlerin oylarıyla Meclis'e giren Kandil'in partisi, İstiklal Marşı'nı yine okumadı.

İSTİKLAL MARŞI'NI DİNLEMEMEYE TAHAMMÜLLERİ YOK

HDP Eş Genel Başkanları Sezai Temelli ile Pervin Buldan ise, İstiklal Marşı'nı duymamak için Meclis'e geç geldi.

HDP'nin bu tavır, örgütün partisine oy veren Kemalistleri pişman etti...

Haber 45: En Son Haber 8 Temmuz 2018

En Son Haber internet sitesi 8 Temmuz 2018 tarihli “HDP bildiğiniz gibi: İstiklal Marşı okumadılar” başlıklı haberinde, “HDP Eş Genel Başkanları Sezai Temelli ile Pervin Buldan ise, İstiklal Marşı'nı duymamak için Meclis'e geç geldi” ifadesi, vekillerin bilinçli olarak geç geldiği gibi bir önyargıyı barındırmakta ve vekilleri düşmanlaştırıcı söylemin hedefi haline getirmektedir. Herhangi bir dayanaktan yoksun bu itham, gazetenin söyleminde bütün HDP'li vekillere teşmil edilerek, bir partinin tümü kriminalize edilmektedir.

Haber 46: Yeni Şafak 21 Haziran 2018

Yeni Şafak Gazetesi'nde 21 Haziran 2018 tarihinde "Kardeşliğimizi hedef alıyorlar" başlığı ve "Nefrette Birleştiler" alt başlığı ile verilen haberde, Enerji Bakanı Berat Albayrak'ın İstanbul'da iş dünyası ile bir araya geldiği toplantıda 24 Haziran seçimlerinin önemi üzerine yaptığı konuşmasından sözler aktarılmaktadır. Bakanın sözlerinden seçilen ve tırnak içine alınmayan başlık ve alt başlık, bu sözlerin gazetenin de görüşü olduğunu göstermektedir. "Hiçbir ortak ideal paydaları olmamasına rağmen Recep Tayyip Erdoğan nefretinde birleştiler" ifadeleri kim oldukları belli olmayan bir düşmana, "onlar"a işaret ederken Erdoğan'ı desteklemeyen farklı kesimler özdeş olarak gösterilmektedir.

9) Gazetecilik Faaliyetlerine Yönelik Ayrımcılık

Gazeteciliğe ve gazetecilik faaliyetlerine yönelik ayrımcılık, önem ve etki seviyesi gitgide daha çok yükselen bir tür haline gelmektedir. Gazetecilik mesleği ile daima beraber anılan siyasal baskı, mesleki yıpranma ve iş güvencesizliği gibi unsurların etkilerini artırmaktadır. Mesleğe yönelik itibarsızlaştırma çabaları geçmiş dönemlerden beri sıklıkla karşılaşılan bir olgu olmakla birlikte, gazetecilerin her yöne esnetilebilen bir “terör” tanımı ile ilişkilendirilmeleri son yıllarda daha sık rastlanan bir hal almıştır.

Ayrıca, nedenleri tartışma konusu olan akreditasyon uygulamaları, gazetecilerin haber takip etme ve yapma özgürlüğünü de elinden almaktadır. Sınır Tanımayan Gazeteciler’in (*Reporters Without Borders*) düzenli olarak yayımladığı rapora göre Türkiye, 2018 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi’nde 180 ülke arasında 157. sırada yer almaktadır.² Raporda Türkiye’de “*kitleli bir tasfiye*” gerçekleştiği belirtilirken, Türkiye’nin “dünyadaki en büyük gazeteci hapisanesi” olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, Uluslararası Af Örgütü tarafından Temmuz 2016 sonrasında hazırlanan “*Gazetecilik Suç Değildir*” başlıklı raporda muğlak olarak ifade edilen terörle mücadele yasalarının, gazetecileri ve medya çalışanlarını kovuşturmak amacıyla kullanıldığı” dile getirilmiştir.³ Raporun dikkat çektiği bir diğer unsur ise, 120’den fazla gazeteci ve medya çalışanınin tutuklanmış olmasına rağmen iktidar temsilcilerinin Türkiye’de gazetecilik faaliyetinden ötürü cezaevinde hiçbir gazetecinin olmadığını dile getirmesidir. Bu çalışma kapsamında incelenen birçok medya organında gazeteciliğin kamu yararı için yapılan bir faaliyet olmak yerine, “milli çıkar” ve “millet” için yürütülen bir uğraş olarak sunulduğu saptanmıştır.

---

2 <http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-43896421> (Erişim Tarihi: 21/10/2019).

3 http://www.amnesty.org.tr/public/uploads/files/Rapor/FreeTurkey-Media_.pdf (Erişim Tarihi: 21/10/2019).

Sekter git Ahmet Hakan

HÜRRİYET Gazetesi yazarı Ahmet Hakan'ın huyudur... Kendi ifade edemediği konuları kedisisi "Sekter" üzerinden dile getirir. "Sektere sordum şöyle dedi, böyle dedi" diye rek... Bazen de kendi ruh halini Sekter üzerinden yansıtır. "Sekter bugün çok uyusuk, hiç kimseyle polemige girmek istemiyor" falan... "Ben demiyorum, Sekter diyor" ayağına yatar. Sekter, Ahmet Hakan'ın ikinci kişiliğidir.

★★★

Ahmet Hakan'ın diğer bir huyu da tarafsız gibi görünüp taraflı kurnazlık yapmasıdır. "Ben doğruları yazarım arkadaş" edası takınır. Birisi çıkıp gerçekleri yüzüne vurduğunda da "Vurun ulan vurun, kolay kolay ölmem ben" edebiyatı yapar. Hinzırlığı da buradan... Her seçim döneminde mutlaka parlatacak birini bulur. Onun için etik değerlerin bir önemi yoktur. Çünkü onun doğruların reyting oranlarıyla ölçülür.

★★★

24 Haziran seçimleri için de CHP'nin Cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce'yi gözüne kestirmiş... İnandığından, doğru bulduğundan falan da değil. Maksat, ortalık biraz daha kızışsın, reytingler tavan yapsın... Onun için inceden önce Muharrem İnce'yi övüyor, cilaladıkça da gözleri kamaşıyor.

Kadir

Kadir
YILDIZ

övüyor, cilaladıkça da gözleri kamaşıyor.

★★★

Ahmet Hakan bu aralar kedisi Sekter ile derleşmeyi neden bıraktı acaba? "Yahu Ahmet bırak bu kurnaz işleri.Zamanında Selahattin Demirtaş'a saz çaldırıp parlatın da ne oldu" diye sormasında mı korkuyor? "1 Kasım seçimleri sonrası MHP'ye karşı Meral'i cilaladın da eline ne geçti? Bir de kucağına verdiğin kediyi bana nispet yaptın" diye yakınmasında mı tırşıyor? Ya da "Ahmet, bugüne kadar kimi parlatmaya çalıştysan şimdi hepsi diplerde, ne olacak senin bu halin?" demesinden mi ödü patlıyor?

★★★

Ben Sekter'in yerinde olsam... Ahmet Hakan'a "kurnaz gazeteciliğini bir kenara bırak, yüreğin varsa Muharrem İnce'ye soruları sor" dedim: "Muharrem Bey; 15 Temmuz gecesi ölümü göze alarak darbecilerle direndiği için mi Hulusi Akar Paşa'yı görevden alacağımızı söylüyorsunuz?" "Sayın İnce; 15 Temmuz gecesi 'devlete başkaldıran kim varsa vurun' dediği için mi yoksa Afrin'i teröristlere mezar yapıp, Türk bayrağını Afrin'dekiği için mi Metin Temel Paşa'nın apoletlerini sökeceksiniz?" Ya da "Cumhurbaşkanı olursanız Selahattin Demirtaş'ı serbest bırakıp, kahraman Türk askerlerine kelepçe mi takacaksınız?" diye sormasını isterdim.

★★★

Ama... Sekterin yerinde olmadığım için benim Ahmet Hakan'a söyleyeceğim tek şey şu oluyor: Sekter git Ahmet Hakan!

Haber 48: Ortadoğu, 5 Haziran 2018

Ortadoğu Gazetesi'nin 5 Haziran 2018 tarihinde yayımlanan nüshasında Kadir Yıldız tarafından kaleme alınan yazıda, Ahmet Hakan'ın kedisi Sekter'in aslında Ahmet Hakan'ın "ikinci kişiliği" olduğu dile getirilerek onun aslında "tutarsız ve kurnaz" birisi olduğu ima edilmektedir. Yazar, Hakan'ı, Cumhurbaşkanlığı adaylarından Muharrem İnce'yi, Meral Akşener'i ve geçmişte Selahattin Demirtaş'ı "parlatmakla suçlarken"; İnce'nin o dönem Metin Temel hakkında kullandığı "apoletlerini sökerim" ifadesini yeterince sorgulamadığını iddia etmekte, kendi perspektifinden bir "gazetecilik tarifi" oluşturmakta ve kendisine yönelik

kullandığı galiz ifadeyle yazısını bitirmektedir. Son zamanlarda hem hükümet yanlısı gazeteciler, hem de hükümet yetkilileri, hükümeti ya da başka birilerini eleştirmek konusunda bir başka gazeteçiye neredeyse talimat denilebilecek ifadelerle, yapılan gazeteçilik ile ilgili sınırlar çizmektedir. Bu sınırları ise, eleştirilen gazeteçinin politik tavır ve duruşu belirlemektedir. Eğer gazeteçi hükümete muhalif ise, gazeteçinin bu politik tavrı kolayca onun “hain, terörist” gibi sıfatlarla damgalanmasına yol açmakta ve o gazeteçinin her türlü yazı ve düşüncesi bu sıfatlarla kriminalize edilebilmektedir.

Seçimlerinde alınan sonuçların ardından MHP tarafından gazetelere verilen ilanda, bazı gazeteciler, medya kuruluşları, anket firmaları ve akademisyenlere “iftira”, “itham” ve “isnatlar”ı nedeniyle “teşekkür” edildi

MİLLİYETÇİ Hareket Partisi (MHP) tarafından gazetelere ilân verilen ilanda, bazı gazeteciler, medya kuruluşları, anket firmaları ve akademisyenlere Cumhurbaşkanına ve 27. Dönem Milletvekili Seçimleri sürecinde “iftira”, “itham” ve “isnatlar”ı nedeniyle “teşekkür” edildi. MHP’den ilân: Teşekkür Mesajı (iftira, itham, isnat) başlıklı mesajda, isimleri sıralanan “zevât-i matberin aylar süren yoğun ve toracı bir iftira kampanyasının yüzlerinin aklıyla çıktıkları” ayırdedildi. İlanda, şu ifadelerle yer verdi: “Allah var ya, partimizi yılmadan köttüledir. Yükürmeden ihamlarını sıraladınız. Yorulmaksızın MHP husus-hatını denilestirdiler. Kendilerini çok şey borçluysuz. Yapıklarına, yazdıklarına, yaktıklarına, yonmalarına hiç unutmuyacağız. 8 Haziran Cumhurbaşkanına ve Milletvekili Genel Seçimlerinin sonuçları bir kez daha gösterdi ki Türk milleti algı oyunlarına oynamıyor, müfelenlere inanmıyor, haksız ve adaletden sapma kalkana göstermiyor. MHP’ye nezir bir kan ve nefret duyan zevât-i matber, umit ederin ki buşak geleler, yivdolanı olmanın kalkana veniler. Sayısız itirazınıza teşekkür ederim. Hayret veren itirazlarınıza teşekkür ederim. Sıyran isnatlarınıza da teşekkür ederim. Sizin gibiler olmasa haksızlık, haysiyet, doğruluk, hürriyet, ahlak, insanlık nasıl olabilir, ayart edici vasfını nasıl gösterirdi. Bu nedenle sükranlarımıza sunuyorum, var olun diyorum. Ne yaptınıza başaramadınız, nitekim Milliyetçi Hareket

Partisi’ni yikamadınız. Beyhude yere uğramasayın, Türk milletini durduramazsınız.” İlanda şu isimler yer aldı: “Uğur Dündar (Sözcü), Yılmaz Özdil (Sözcü), Rahmi Turan (Sözcü), Emin Çölaşan (Sözcü), Necati Doğru (Sözcü), Soner Yılmaz (Sözcü), Namık Kemal Zeybek (Amartyan), Burçin Aymaz Güler (Aydınlık), İsmet Özcelik (Aydınlık), Mehmet Yuvacı (Aydınlık), Oktay Eksi (Aydınlık), Oktay Yıkılmaz (Aydınlık), Rafer Ballı (Aydınlık), Rıza Zelyut (Aydınlık), Sabahattin Önkibar (Aydınlık), Ahmet İnse (Cumhuriyet), Ali Sirmen (Cumhuriyet), Aslı Aydıntaşbaş (Cumhuriyet), Aydın Engin (Cumhuriyet), Erdem Gül (Cumhuriyet), Hikmet Çetinkaya (Cumhuriyet), Kadri Güneş (Cumhuriyet), Orhan Bursalı (Cumhuriyet), Özgür Mumcu (Cumhuriyet), Öcal Uluç (Gözlem), Nagehan Alçı (HaberTürk), Nihal Bengisu Karaca (HaberTürk), Oray Eğin (HaberTürk), Sevilay Yılmaz (HaberTürk), Abdulkadir Selvi (Hürriyet), Ahmet Hakan (Hürriyet), İsmail Saymaz (Hürriyet), Taha Akyol (Hürriyet), Eyyen Mahçıppayan (Karar), Mehmet Ocakçı (Karar), Can Ataklı (Korkusuz), Hüsnü Mahallı (Korkusuz), Umüt Zileli (Korkusuz), Mehmet Tezkan (Milliyet), Hincal Uluç (Sabah), Hilal Kaplan (Sabah), Melih Altınok (Sabah), Nuh Altayrak (Star), Adnan İslamoğlu (Türkiye’de Yeniçağ), Agah Oktay Güner (Türkiye’de Yeniçağ), Ahmet Gürsoy (Türkiye’de Yeniçağ), Ahmet Takan (Türkiye’de Yeniçağ), Arslan Bulut (Türkiye’de Yeni-

Haber 49: Ortadoğu, 27 Haziran 2018

Seçimlerin hemen ardından MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli tarafından verilen ve partiye yakın bir gazete olan *Ortadoğu*'da detaylı isim listesini de içerecek şekilde yayımlanan bir ilan, gazetecilere dönük ayrımcılık ve hedef gösterme örnekleri arasında en dikkat çekici olanlardan birisidir. İlanda MHP hakkında "iftira", "itham" ve "isnat"ta bulunduğu öne sürülen gazetecilerin "hakikat, haysiyet, doğruluk, adamlık, ahlak" gibi hasletlere sahip olmadıkları ima edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca "adamlık" şeklinde gündeme gelen cinsiyetçi söylem, bu çalışmanın çeşitli bölümlerinde de bahsedildiği gibi ayrımcılığın çok katmanlı halini ortaya koyan bir örnektir. Öte yandan Bahçeli'ye göre bütün bu gazetecilerin, anket firmalarının ve akademisyenlerin maksadı "MHP'yi yıkmak" ve "Türk milletini durdurmaktır". Gazetenin, ilanı bütün detaylarıyla ve açık bir hedef gösterme örneği teşkil eden halini koruyarak, herhangi bir tenkit süzgecinden geçirmeden haberleştirmesi, yapılan ayrımcılığı ilan sayfalarından "haber" sayfalarına taşımaktadır. İlanda yer alan, 15 Temmuz darbe girişiminin yıldönümünde Boğaziçi Köprüsü'nde toplanan yurttaşların görüntüsü ilanda anılan gazetecileri ötekileştirmeye ve darbe ile ilişkilendirmeye katkı sağlamaktadır.

10) Emek Hareketine Yönelik Ayrımcılık

Türkiye'de emek hareketi ve sendikal mücadele 12 Eylül 1980 sonrası büyük bir darbe almış, bunun üzerine medyanın sahiplik yapısında meydana gelen değişimle birlikte, medya kuruluşlarını yöneten topluluğun aynı zamanda pek çok iş kolunda faaliyet yürütmesi gibi nedenlerle; gazetecilerin bu alandan uzaklaşması daha da hızlanmıştır.

Hakkını aramaktan mahrum bırakılan insanların varlığı bu derece yakıcı bir sorunken, bu konulara karşı sağır kalan ana akım medyanın dışındaki gazetelerde de emek hareketine ilişkin haberler sınırlı sayıdadır. Emek hareketinin habere konu edilmiş biçimi de sınırlı temalar çerçevesinde kalmaktadır (ölümle sonuçlanan iş kazaları, kamuoyunun dikkatini çekebilmiş grevler). "Çılgın proje" inşaatlarından taşeronlaşmaya ve madenlerde

yaşanan işçi ölümlerine dek, başka bir demokratik ülkede yetkililerin görevlerinden azledilmesine veya istifa etmelerine yol açabilecek pek çok kriz iktidar tarafından “olağanlaştırılmakta”, toplumsal muhalefet tarafından verilen mücadele vasat polemiklerin alanına itilmektedir. Taranan gazete ve internet sitelerinde medyanın işçi ölümlerine ve emek hareketinin verdiği mücadeleye yönelik kayıtsızlığa dikkat çekmekte, Evrensel gibi gazeteler haricinde emek hareketiyle ilgili bir içerik görebilmek neredeyse olanaksız hale gelmektedir.

Tekstilde çalıştıracak işçi bulamıyoruz

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Tekstil ve Hammaddeleri Sektör Kurulu Başkanı İsmail Gülle, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın istihdam seferberliği çağrısından sonra şirketlerinde 46 yeni kişiye istihdam sağladıklarını belirterek, “Çalışacak insan bulabileceğiz 46 değil 146 kişi daha almalı. İnanın mal indirerek adam bulamıyoruz” dedi.

Gülle, gazetecilerle yaptığı sohbet toplantısında sektördeki güncel gelişmeleri değerlendirdi. Türkiye ekonomisinin inşaatla büyüme döneminin sonuna geldiğini anlatan Gülle, “Sanayiyle büyüyen bir ekonomik modelin doğan sancuları yaşıyoruz” ifadesini kullandı. Üretimin önemini küresel finansal krizin yaşandığı 2008'den sonra tüm dünyada daha iyi anlaşıldığını belirten Gülle, “İnşaat işi piyasayı canlandırdı ama inşaat bitince iş de bitiyor. Oysa üretim öyle değil, sürekliliği var. İnşaatki kazanç tek seferde büyük gibi görünse de geri dönüşü uzun vadeler alabiliyor. Üretim ve ihracatta az da olsa sürekli kazanç daha bereketli. İhracat, inşaatın daha kârlı aslında. Herkesin inşaatçı olduğu devir bitti. İhracatçılık devri başladı” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın TOBB'da yaptığı istihdam seferberliği çağrısından bugüne kadar şirketlerinde 46 yeni kişiye istihdam sağladıklarını belirten Gülle, şunları söyledi:

“Mesela alışveriş mal indirip kaldırma en önemli iş haline geldi artık. Birçok işsiz var ama iş ile işçisi arasında uyumsuzluk var. 3-4 yıldır bu işsizlik sadece bizim sektörde değil diğer sektörlerde de var. Hükümetimiz de 2017'deki ihracat toplantısında bunu Başbakan Binali Yıldırım'ın ağzından dile getirdi. Geçen yıl tekstil fabrikaları öğrencisiz kaldı. Gelmiyorlar. Şimdi Bahçeşehir Üniversitesi ile yaptığımız çalışma sayesinde burs, yabancı eğitim ve iş garantisi veriyoruz.”

Türkiye'de sanayideki cironun üçte birinin vergiye gittiğini kaydeden İsmail Gülle, kârlılığın artırılması gerektiğini vurguladı. Avrupa'nın birçok yerinde birçok sektörde üretimden çıkış süreci yaşandığını belirten Gülle, “İtalyanlar bize Cerru'ti'yi teklif ettiler ama alamıyoruz, sermaye derinliği yok” önerğini verdi.

Haber 50: Yeni Akit 29 Haziran 2018

Yeni Akit'in 29 Haziran 2018 tarihli nüshasında yer alan haberde, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Tekstil ve Hammaddeleri Sektör Kurulu Başkanı İsmail Gülle'nin açıklamalarına yer verilmiştir. Gülle, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın “istihdam seferberliği” çağrısına atıfta bulunarak 46 kişiye daha istihdam sağladıklarını, aslında daha fazlasını bulabileceklerini ama “çalıştıracak adam bulamadıklarını” dile getirmektedir. Öte yandan, “mal indirme-kaldırma” aşamasına değinerek, özellikle bunu yapı-

bilen kimseyi bulamadıklarını ama bunun “alışınca” önemli bir iş haline geldiğini belirtmektedir. Bu cümleler, yükselen işsizlik grafiği ve nitelikli istihdam eksikliğinin ciddi boyutlara ulaştığı bir ülke olan Türkiye’de, işçilere yönelik “iş beğenmeme” iddiasını pekiştirmekte ve bu işleri tercih etmeyen işçilere dönük ayırmacı ifadeler içermektedir. Bu ifadeler, işgüvencesiz çalışma ve çalıştırmayı da meşru bir zeminde tartışmayı beraberinde getirmektedir. Zira bu bakış açısına göre, işe ihtiyacı olan kişi hem ne iş olsa yapmaya hazır olmalı, hem de hangi koşul altında olursa olsun çalışmayı istemelidir.

Feci kaza Ümraniye TEM otoyolu Sabiha Gökçen yol ayrımında meydana geldi.

Otomobil, servise binen işçileri biçti: 2 ölü

ÜMRANIYE’de bir otomobil, park ve bahçeler görevlerinin içinde bulunduğu otomobile çarptı. Kazada 2 işçi öldü 5 işçi de yaralandı. Kaza dün saat 18.15 sıralarında Ümraniye TEM otoyolu Sabiha Gökçen yol ayrımında meydana geldi. Park ve bahçelerde görevli işçilerin mesai

bitimi araçlarına bindiği sırada meydana gelen kazada başka bir otomobil işçilere çarptı. Kazada 2 işçi hayatını kaybetti. 5 işçi de yaralandı. İhbar üzerine olay yerine çok sayıda polis, itfaiye ve sağlık ekipleri sevk edildi. Yaralılar olay yerine sevk edilen ambulanslarla hastanelere kaldırıldı.

Haber 51: Yeniçağ 3 Haziran 2018

İŞÇİLERİN ÜZERİNE DEMİR DÜŞTÜ: 3 YARALI

Şanlıurfa'daki bir in-
şaat alanında üzerine
demir düşen 3 işçi yara-
landı. Edinilen bilgiye
göre olay, Şanlıurfa'nın
Haliliye ilçesine bağ-
lı Sırrın Mahallesi'nde
meydana geldi. Özel bir
firmaya ait inşaat ala-
nında çalışan H.Y., EM.
ile ismi öğrenilmeyen

bir başka işçinin üzerine
iddiaya göre vinç yar-
dımı ile üst katlara kal-
dırılan yaklaşık 500 kilo
ağırlığındaki demir düş-
tü. Üzerine demir düş-
en işçiler, diğer işçile-
rin yardımıyla demirin
altından çıkarıldı.

Olayla ilgili soruşturma
başlatıldı.

Haber 52: Yeni Akit 25 Haziran 2018

İşçi ölümlerinin haberleştirilme biçimi, emek hareketine yö-
nelik ayrımcı dilin gözlemlenebildiği bir diğer alandır. Burada “iş
kazası” ifadesinin eleştirilme nedeni, işverenlerin ağır iş güvenli-
ği ihlallerinin bulunmasıdır. Soma ve Yırca'daki maden göçük-
lerinin ve İstanbul'daki pek çok inşaattaki kazaların nedenlerine
dair gelen bilgiler, bunların kaza olmanın ötesinde bir dizi ağır
ihmaller sonucunda meydana gelen olaylar olmasıdır. Yukarıda
yer alan haberler, medyanın işçi ölümlerine bakışını örnekler ni-
teliktendir. 3 Haziran tarihli ve “Otomobil, servise binen işçileri
biçti” başlıklı *Yeniçağ* haberinde işçilerin araçlarına bindiği es-
nada meydana gelen ve ölüme sebebiyet veren olay, alelaide bir
“kaza” olarak nitelenmiştir. Aynı zamanda söz konusu işçilerin
ölümü, “biçmek” şeklinde ağır ve insani duyarlılıktan uzak bir
fiille ifade edilmiştir.

25 Haziran tarihli *Yeni Akit* gazetesinde yer alan haberde ise, Şanlıurfa'daki bir inşaat alanında meydana gelen olay "İşçilerin üzerine demir düştü" şeklinde başlığa taşınmıştır. Haberin başlığında veya içeriğinde, işçilerin üzerine düşen demirin neden, ne tür bir ihmal sonucu düşebileceğine dair herhangi bir bilgi ve hatırlatma bulunmamaktadır. Olay, adeta "kendiliğinden gerçekleşen" bir vaka gibi ele alınmış ve yaşanan olayın "inşaat işçilerinin çalışma koşullarına özgü olduğunu" çağrıştıran bir dil aracılığıyla ayrımcı bir yaklaşım sergilenmiştir. Haber yazmaya dair en basit "5N1K" kuralının dahi uygulanmadığı bu tür haberlerin oluşturulması sırasında sorulmayan "Nasıl?" sorusu, büyük ölçüde işçilerin ölümlerini engelleyebilecek güvenlik önlemlerinin alınmamasının üstünü örtmeye yaramaktadır. Bu, aynı zamanda işçi ölümlerinin yapılan işin niteliğinden kaynaklandığı gibi bir doğallaştırmayı da beraberinde getirmekte, önlem almak yerine tevekkülle ölümleri kabullenmeyi telkin eden bir söylemin yaygınlaşmasına da yol açmaktadır.

11) Hak Odaklı Habercilik ve Ayrımcı Olmayan Haber Örnekleri

Tarafsızlık ve hakikat, medyanın en yoğun biçimde dile getirdiği iddialar arasındadır. Hak odaklı habercilik anlayışında medya aracılığıyla inşa edilen hakikat, ideal olarak, üzerinde uzlaşılmış ve evrensel bir tanımı bulunmaya çalışılan bir kavram olarak değil; hakları ve hürriyetleri ihlâl edilen bireyleri içeren bir kavram olarak anlaşılmaktadır. Bu yaklaşıma göre habercilik, aynı zamanda, liberal söylemin kendisini "dördüncü kuvvet" olarak etiketleyip, ona salt bir "denetim işlevi" sunmakla yetindiği bir fiil değildir. Kendisine atfedilen pasif "denetim işlevini" reddeden, hak odaklı bir habercilik anlayışı, bireylerin gereksinimleri ve uğradıkları haksız fiiller karşısında siyasete yön verici, kanaat üretici bir niteliği de içermektedir.

"Hak ihlallerini görmezden gelmeyen, "ötekileri" haber konusu yapmak için mutlaka bir hak ihlalinin konusu ya da faili olmalarını beklemeyen, haber yaparken hak ihlaline yol açmayan"

hak odaklı habercilik olarak adlandırılabilir bu faaliyet için, öncelikli gereksinimlerden biri medyadaki ayrımcı dilin teşhir edilmesidir. Hak haberciliğinin çabası, medyanın güç/iktidar sahibi kurumların ürettiği tanımları kullanmasının ve meşruiyet zeminini oluşturma çabasının farkında olmak ve bunu ezilenler, madunlar ve hakları ihlâl edilenler lehine dönüştürmeye çalışmaktır (Tokdoğan, 2013: 16).

Bu raporun örnekleminde yer alan Diken ve Artı Gerçek haber sitelerinde, tarama yapılan zaman diliminde ayrımcı dile rastlanmamıştır. Elbette bu, söz konusu haber sitelerinde hiçbir şekilde ayrımcılık yapılmadığı ve hak odaklı habercilik yapıldığı anlamına da gelmemektedir. Bununla birlikte Diken, Evrensel ve Artı Gerçek Haber siteleri rapor açısından ayrımcı dil ve ifadeler kullanılmadan bir haberin nasıl yazılacağına örneklerini göstermeleri açısından önemlidir.

“Kaos GL 2017 Medya İzleme Raporu”nda (2018: 7) LGBTİ+’lara yönelik haberlerin hak haberciliği kapsamında değerlendirilebilmesi için bazı noktalara işaret edilmiştir: LGBTİ+’ların insan haklarına saygılı bir haber anlayışı, haberde LGBTİ+ örgütlerin ve bireylerin görüşlerine yer verilmesi, ayrımcılık ve nefret suçlarının hak ihlalleri temelli haberleştirilmesi ve etkinliklerin doğru biçimde görünürleştirilmesi bunlardan birkaçıdır.

İstanbul Valiliği Onur Yürüyüşü'nü yasakladı: Olumsuzluk yaşanabilir

İstanbul Valiliği, İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü'nü yasakladı. Onur Haftası Komitesi karara tepki gösterdi.

İstanbul Valiliği, 1 Temmuz Pazar günü Taksim'de yapılacak LGBTİ+ Onur Yürüyüşü'nü yasakladı. Valili bu kararıyla İstanbul Onur Yürüyüşü'nü dördüncü kez yasaklamış oldu.

İstanbul LGBTİ+ Onur Haftası Komitesi'nin yürüyüş başvurusuna yanıt veren Valilik, 'Açık alan etkinliklerinin düzenlenmek istendiği İstiklal Caddesi ve Beşiktaş İskele Meydanı 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamında belirlenen toplantı ve gösteri yürüyüş alanları içerisinde yer almadığından ve oluşabilecek muhtemel olumsuzluklara karşı güvenlik nedeniyle açık alan etkinliklerinin düzenlenmesinin uygun görülmediği'ni söyledi.

ONUR HAFTASI KOMİTESİ'NDEN TEPKİ

Valiliğin yasak kararının ardından açıklama yapan İstanbul LGBTİ+ Onur Haftası Komitesi, "İstanbul Valiliği son iki yıldır Ramazan'a denk gelmeyen ve bu yıl hiçbir tehdit almamış yürüyüşümüzü yasaklayarak gösterdiği gerekçelerin sadece birer bahane olduğunu ve aslında Valilik kararının bizlere yöneltilen nefretin bir parçası olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır" dedi.

Onur Haftası Komitesi'nin açıklamasının tam metni şöyle:

"İstanbul Onur Haftası Komitesi olarak her yıl olduğu gibi bu yıl da haziran ayının son haftasına denk gelen haftamızı ve haftanın son gününe denk gelen Onur Yürüyüşü'nü organize etmek üzere bir araya geldik. Haftamız ve Yürüyüşümüz sistematik olarak görmezden gelinen bizler için kimliklerimizden utanmamız gerektiği öğretilen bir toplumda kendi görünürlüğümüzü sağlamak ve varoluşumuzdan duyduğumuz onuru kutlamamız için çok önemlidir. Yıldan yıla daha da kalabalık hale gelen Onur Yürüyüşü'nün haftanın son yani Pazar günü yapıldığı bir sır değildir. Aksine görünürlüğümüzü sağlamak için düzenlediğimiz bu yürüyüşün herkes tarafından duyulan bir çağrıya dönüşmesi için yirmi altı yıldır aynı kararlılıkla mücadele etmekteyiz.

Haber 53: Evrensel 30 Haziran 2018

Onur Haftası iptali farklı gazetelerde farklı şekillerde ayırmacı bir dille haberleştirilmiştir. Örneğin *Yeniçağ*, valiliğin iptal

kararını ve eşcinsellerin uğradığı bu hak kaybını haberleştirmeyerek, görmezden gelerek bir ayrımcılık uygulamıştır. *Yeni Akit* ise iptal kararının öncesinde Onur haftasını ve eşcinselleri nefret dolu bir dille doğrudan hedef göstererek yetkililere eylemin iptal edilmesi gerektiğini bildirmiştir. Bu nedenle iptal kararını da kendisine ait bir başarı olarak sunmuştur. Bunların yanı sıra *Evrensel Gazetesi*'nin 30 Haziran 2018 tarihli haberi, ayrımcı bir dil içermediği gibi birçok açıdan hak haberciliğine uygundur. Öncelikle ayrımcılığı ya da nefreti örgütleyecek, kalıp yargıları yeniden üretebilecek bir görsel kullanmak yerine bir başka Onur Yürüyüşü'nden alınmış "pozitif" bir kare tercih edilmesi, LGBTİ+'ların medyada eşit temsili açısından önemlidir. Böylelikle de LGBTİ+ örgütlerinin düzenlediği etkinlikler doğru bir biçimde görünür kılınmıştır. Habere hak odaklı bir haber niteliği kazandıran bir diğer özelliği ise, Valilik kararı ile birlikte Onur Haftası Komitesi'nin görüşlerine "çarpıtmadan" yer vermiş olmasıdır. Açıklama ile birlikte Onur Haftası'nın LGBTİ+ bireyler ve LGBTİ+ hareketi için önemi vurgulanırken hak alanlarına ilişkin bilgilendirme de yapılmıştır.

Direnışteki işçiler: Flormar bildiğiniz gibi değil

31 Mayıs 2018 - 17:46

"TAVAN İSTEDİK DİYE BİZİ SUÇLADILAR"

"Ben burada işe başladığımda burası açılılı henüz 1 hafta olmuştu, kalorifer petekleri ve tavan henüz tamamlanmadığı için aramızda imza toplamıştık, üşüyorduk ve tek talebimiz tavan yapılmasıydı, bizi imza topladığımız için siz örgütleniyor musunuz diye suçladılar. Bu 15 sene önceydi yani düşünün, tavan istiyoruz diye suçlandık. Burada 100'er kiloluk bidonları taşımamız isteniyor ve birçok arkadaşımız bel fitiği oldu, ameliyat geçirdi. Pudra ve farların üretiminde tozlu ortamlarda çalışıyoruz, ne havalandırma ne bir şey var,

verdikleri incecik maskeler, birçok arkadaşımız ciğerlerinden rahatsızlandı ama hala havalandırma yapmadılar. Bu koşullarda 15 yıldır çalışıyorsunuz ve asgari ücret alıyorsunuz, maaşlarınıza zam istediğimizde yüzde 2 ya da yüzde 3 civarı zam yapıyorlar. Bıçak kemiğe dayandı. Biz sendika olmadan buraya girmeyiz, sendikasız bizi işe geri alsalar bile ben bunu kabul etmem, hiçbir arkadaşım kabul etmez, çünkü kendimi içeride güvende hissetmiyorum, benim 2 tane evladım var ve 15 senemi buraya verdim, bir 15 sene daha veremem, nasıl dayandığımıza kendim bile şaşırıyorum."

Sendikalaşmayla başlayan işten çıkarmaların yaşandığı Flormar'da işçiler 07.30-17.30 ve 17.30-03.30 olarak iki vardiyalı çalışıyorlar. Çoğu asgari ücret alan işçilere gece vardiyasında çalıştıklarında ekstra ücret verilmiyor. 2012 yılında yüzde 51 hissesini Fransız markası Yves Rocher'ye devreden şirket ile ilgili işçiler "Şirket büyüdükçe büyüdü, daha çok büyüdükçe daha çok ezdiler bizi, sesimizi uluslararası olarak da duyurmak istiyoruz çünkü firmamızın yüzde 51'i Fransızlara ait" diye konuştu.

Flormar yönetimi direnişteki arkadaşlarına çay molasında alkışlarla destek verdikleri için aynı gün içinde 70 işçiyi daha işten çıkardı. Bu şekilde işten çıkarılan işçi sayısı 120'ye yükseldi. Yaklaşık 400 işçi çalıştıran fabrikada şu an üretimin yüzde 60-70 oranında durmuş olduğunu söyleyen işçiler, taşeron işçi alımına başlayan şirkette işyeri hekimi, kalite müdürleri gibi çalışanların da üretimi artırmak için usulsüz bir biçimde üretimde çalışmaya başladığını söylüyor.

İşveren işçileri 25/2 nolu kanunla işten çıkardı, bu fesih sonucunda işçi herhangi bir tazminata hak kazanamayacağı gibi iş güvencesi hükümlerinden ve işsizlik ödeneğinden de yararlanamıyor. Yasanın "Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller" başlığı ile sıralanan gerekçeleri ile işten çıkarılan işçiler "Sendika bizim anayasal hakkımız, sendikaya üye olduk diye ahlaksız davranışta mı bulunuyoruz" diyor.

15 yıldır Flormar'da çalışan 33 yaşındaki Nurhan Güler kendilerini sendikalaşmaya iten nedenleri şöyle anlattı:

Haber 54: Artı Gerçek 31 Mayıs 2018

Flormar Direnişini hakkında *Artı Gerçek*'in yaptığı haber, fabrikada çalışan işçilerin de görüşlerini içerecek biçimde okuyucuya sunulmuştur. Haberde, firmanın işçilerin taleplerine ve örgütlülük haklarına yönelik tutumu birinci ağızdan aktarılmıştır. Bu gelişmelerin yanında fabrikadaki olumsuz koşullar karşısında firmanın işçilerin taleplerine karşı attığı adımlara da yer verilmiştir. Bu haber, emek hareketini ilgilendiren bir haberin, gerekli tüm bağlamları içermesine bir örnektir.

Ankara'da 'tecavüz söylentisi' üzerine Suriyelilere saldırı: Bir mülteci yaralandı

Ankara'da 'istismar' söylentisi nedeniyle çıkan olaylarda halk Suriyeli mültecilere saldırı, bir kişi yaralandı.

Yenimahalle ilçesindeki [Demetevler](#)'de 2'nci Cadde'de yaşayanlar mültecilere saldırı.

Kısa sürede sokaklara yüzlerce kişi çıkarken, olay yerine polis ve sağlık ekibi sevk edildi. [DHA'nın](#) haberinde olayın 'sosyal medyada bir mültecinin beş yaşındaki kız çocuğuna tecavüz ettiği' söylentisi üzerine çıktığını yazdı.

Haber 55: Diken 7 Temmuz 2018

Diken internet sitesinin 7 Temmuz tarihli haberinde Ankara'da Suriyeli mültecilere yönelik gerçekleşen bir saldırıya yer verilmiştir. Olay, DHA'nın haberine göre bir mültecinin beş yaşındaki bir kız çocuğuna tecavüz ettiği iddiası üzerine çıkmıştır. Fakat *Diken* haber sitesi olayla ilgili kesin yargılar kullanmamayı tercih etmiştir. Çocuğa tecavüz edildiği iddiası ispatlanmamış olduğu için başlıkta ve metin içinde iddia edilen tecavüz, istismar suçu tırnak içinde ve "söylenti" olarak ifade edilmiştir. Böylelikle ana akım medyada sıkça karşılaşıldığı gibi Suriyelileri kriminalize etmeye dönük haber diline karşı nesnel bir dil kullanılmıştır.

<p>Avusturya camileri kapatıyor'</p> <p>20 Haziran 2018 - 10:25</p> 	<p>Avusturya dış finansman alan imamların sınır dışı edip 7 camiyi kapatma kararı aldı. 40 imamın daha sınır dışı edileceği belirtildi.</p> <p>Avusturya'nın muhafazakâr hükümeti, dış finansman alarak ülkede faaliyet gösteren imamların sınır dışı edileceğini, yedi caminin de kapatılacağını duyurdu. Açıklamayı yapan Başbakan Sebastian Kurz, kararın başkent Viyana'da ağırlıkla Türk cemaatin bulunduğu bir camide asker kamufajlı öğrencilerin sergilediği 'Çanakkale Şehitlerini Anma' oyunu nedeniyle alındığını açıkladı.</p> <p>Avusturya'da yayınlanan Falter dergisi fotoğraflara yer vermiş. Fotoğraflarda çocukların üzerleri Türk bayraklarıyla örtülü şekilde yerde yatıkları görülmüştü. Cami, Avusturya Türk İslam Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Birliği'ne (ATİB) bağlıydı. Fotoğraflar ATİB'in bugün erişime kapalı olan Facebook sayfasında da paylaşılmıştı.</p>
--	---

Haber 56: Artı Gerçek 8 Haziran 2018

Artı Gerçek'te 8 Haziran 2018 tarihinde yayımlanan haberde, Avusturya hükümetinin dış finansman aldıkları iddiasıyla imam-ları sınır dışı etme ve 7 camiyi kapatma kararı alması haberleş-tirilmiştir. Söz konusu haber, yayımlandığı günlerde, neredeyse tüm haber mecralarında Avusturya'ya ve Batı'ya yönelik ayrımcı ifadelerin üretilmesi adına araçsallaştırılmıştır. Bu yapılırken "Avusturya camileri kapatıyor" cümlesi, söz konusu mecralarda herhangi bir tırnak işareti kullanılmadan, ilgili mecraların görüşünü yansıtacak biçimde verilmiş ve hatta nefret suçuna varacak ifadelerle içeriklendirilmiştir. *Artı Gerçek*'te ise bu ifade tırnak içerisinde verilerek başlığa taşınmış, konu hakkında hem Avusturya hem de Türkiye temsilcilerinin görüşlerine yer verilmiş, hakkında soruşturma yürütülen derneğin sosyal medya hesabına erişim engeli bulunduğu da değinilmiştir.

Sonuç

Ayrımcılık küresel ve ulusal ölçekte 21. yüzyılda da en önemli sorunlardan biri olmaya devam etmektedir. Ayrımcılığın failleri ve mağdurları siyasal atmosfere göre değişiklik gösterse de ayrımcılık söylemi "mağdur olan biz" ve "düşman olan öteki" ikiliği etrafında "tehdit" algısıyla birlikte kurulmaktadır. Türkiye'deki basın kuruluşları da tarih boyunca söz konusu ayrımcı söylemlerin kimi zaman bir parçası, kimi zaman da yeniden üretildiği bir kaynak olmuştur. Basının 6-7 Eylül 1955'deki olaylardaki rolü ve Rumlara yönelik nefret suçuna kaynaklık etmesi, şiddetin boyutunun büyümesine ve yaygınlaşmasına neden olmuştur. 1999'da Magazin Gazetecileri Derneği'nin ödül töreninde Ahmet Kaya'ya yapılan saldırı ve olayın medyadaki yansımaları bir toplumsal "lince" ve Kaya'nın ülkeyi terk etmesine; Gazeteci Hrant Dink hakkında yapılan yayınlar onun katline, yazar Aziz Nesin hakkındaki yazı ve görüşler 1993 yılındaki Madımak katliamına giden yola döşenen taşlar olmuştur. Türkiye'de ayrımcı söylemin merkezine ağırlıklı olarak cinsiyetçi, etnik ve dini ayrımcılık yerleştirilmiştir. Ana akım medya ise bu ideolojinin bir parçası ve aracı olarak resmi söylemin aidiyetleri üzerinden kendini tanım-

lamakta ve söz konusu söylemin savunuculuğunu yapmaktadır (Çınar, 2013:15).

Raporun kapsadığı zaman aralığında taranan haberlerde, ayrımcılığın yoğun biçimde “biz mağduriyeti” temelinde kurulduğu söylenebilir. Bu anlamıyla “biz” her zaman tehdit edilen, kötülünen, hakları çiğnenen olduğu için olumlu yargılarla ele alınırken “düşman onlar” tehdit eden, aşağılayan cephesinden olumsuz yargılarla birlikte haberleştirilmiştir. Haber tarama sonuçlarına göre bu mağduriyet anlatısına eşlik eden ayrımcı söylemin en dikkat çekici örneklerinden birini “yabancı düşmanlığı” söylemi oluştururken iktidarın makbul sınırlarından uzaklaş(tırıl)an Kürtler, kadınlar, LGBTİ+ bireyler, gazeteciler, entelektüeller gibi farklı kesimler birlikte ya da sırayla ayrımcı söylemin hedefine yerleştirilmişlerdir. Olağanüstü halin gölgesindeki bu dönemde bir diğer sık kullanılan ayrımcı etiket ise “terör destekçisi”dir. İktidarın kendisi için tehlikeli gördüğü farklı kesimleri kapsamakta ve farklı ayrımcılık türleri ile birlikte kullanılabilir. Terör destekçiliği, bütün ayrımcılık biçimlerini ortak kesen bir ayrımcılığın ortaya çıkmasının da zeminini yaratmaktadır. Bu sayede cinsiyet ayrımcılığı ile etnik ayrımcılık, yabancı düşmanlığı ile muhalefeti kriminalize etme stratejisi bir araya getirilebilmektedir.

Rapor hazırlanırken karşımıza sıklıkla çıkan bir diğer konu da bazı yayın organlarının, siyasetçilerin ve devlet görevlilerinin konuşmalarındaki ayrımcı içerikleri ve farklı muhalif toplumsal kesimler ile yabancı ülkeleri hedef gösteren ifadeleri doğrudan, hiçbir süzgeçten geçirmeyip makaslayarak alıntılanması hatta en keskin ifadeleri manşete çekerek ayrımcılığın pekişmesinde katalizör görevi görmesidir. Böylesi bir tercih aynı zamanda sorumluluğu o sözü söyleyen siyasetçiye devrederek editoryal açıdan “güvenli” manşeti yakalama arayışının da bir sonucudur.

Raporda, ayrımcı dilin kime, en çok hangi sıfat-kavramlarla yöneldiğine ilişkin veriler de şu şekildedir: Yabancı düşmanlığı kategorisi altında yer alan hedeflerden biri olan Batı, çoğunlukla

“bireycilik yanlısı”, “hakikati bilmeyen”, “AKP’yi yıkmak isteyen”, “Kürtleri destekleyen”, “ülkeyi bölmek isteyenler”, “Erdoğan düşmanları”, “Haçlı”, “bunlar”, “Faşist Almanya”, “Nazi Almanya’sı”, “Medeni Batı değerleri”, “aklın barbarlığı”, “evrensel özgürlük klişeleri” ile “İslam’ı bastıranlar”, “saldırgan laiklik”, “pozitivist ve Batıcı bakış”, “yabancılaşma”, “sömürgeci Batı” ve “Batı’nın söylem ve kavramları” gibi nietelemeler ile birlikte anılmıştır. Trump için kullanılan “Sarı şeytan”, “bunak Trump” gibi ifadelerle Batı, geçmiş savaş deneyimlerine (Kudüs savunması, Çanakkale savunması, Medine savunması, istiklal savunması gibi) yapılan vurguyla savaş söylemi üzerinden düşmanlaştırılmıştır. Özellikle ABD en çok “savaş” kelimesiyle birlikte anılmıştır. Bununla birlikte terör teşvikçisi, silah destekçisi, dışarıdaki düşman, ABD, İsrail ile birlikte ortak amaçlar etrafında telaffuz edilmiştir. Yahudiler “İsrail lobisi”, “Siyonizm”, “zenginlik”, “dünyanın hâkimi (dünyayı yöneten İsrail)”, “terörist”, “vahşet”, “düşman” kelimeleriyle; Yunanistan “hain”, “küstah”, “FETÖ sevici”, “Yunanistan’dan bile! kötü olmak”, “Yunan zulmü”, “Bizans (oyunu)” kelimeleriyle; Suriyeliler ise “cinayet”, “hırsızlık”, “kavga başlatıcı” gibi adli vakalarla anılmıştır.

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yapılırken en sık kullanılan kelimeler “ev kadını”, “hanım”, “bayan”, “feminazi”, (feministler için) “çete”, insan kelimesi yerine “adam” kelimesinin kullanımı, “mazbut”, “tek adam” olmuştur. LGBTİ+ bireyler ise çoğunlukla “homo”, “sapkın” ayrımcı ifadeleri ile habere konu edilmişlerdir. Adaylardan Meral Akşener’in ise “topuklu”, “kınalı”, “Dede Meral”, “Mırıl Hanım”, “Meral Abla” gibi ayrımcı ifadelerle kadın olması vurgulanarak toplumsal cinsiyet ayrımcılığında bulunduğu gözlemlenmiştir. Bir kadın siyasetçiye atfedilen bu tür sıfat ve ifadeler, kadının Türkiye siyasetindeki rolüne dair baskın algıyı ortaya koyan deliller olarak da okunabilir.

“Meral Abla” ve buna benzer sarkastik ifadeler ise Akşener’in kadın siyasetçi olarak ciddiye alınmaması gereken bir figür olduğu fikrini yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Bu fikir “siyaseti erkeğin yaptığı”na dair paternalist genel yargıyı meşrulaştırmakta ve

dolaylı şekilde kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığını derinleştirmektedir.

Kültürel ayrımcılık haberlerinde entelektüeller için “okumuş yazmış takımı”, “Batı’ya okumaya gidenler”, “kendini beğenmiş”, “kibirli”, “Batıcılıklar”, “entel”, “sosyete” gibi kelimeler kullanılırken gazetecilere yönelik ayrımcılık ise, gazetecileri teröre destekle ilişkilendirilen haberler ve habercilerle üretilmiştir.

Terör destekçiliği söylemi, Selahattin Demirtaş’ın ve PKK’nın özdeşleştirilmesine dayanırken sadece Selahattin Demirtaş adının kullanımı bile ayrımcı dilin merkezine yerleşebilmiştir. Demirtaş bu tür haberlerde çoğunlukla adı bile kullanılmadan “Edirne’deki kışkırtıcı”, “içerideki düşman”, “hendek savaşının başlatıcısı”, “Kobane olaylarında halkı isyana çağıran adam”, “insanlara sokağa çıkın diyen adam”, “6-7 Ekim olaylarının azmettiricisi”, “kravatlı terörist” adlandırmalarıyla anılmıştır. TBMM’de temsil edilen muhalefet partisi HDP, “terör sevici”, “terör sözcüsü HDP”, “HDPKK” biçimlerinde anılmıştır. Böylece mecliste temsil edilen meşru bir siyasi parti, terörle bir arada anılarak kriminalize edilmiş ve partinin sözcülerinin dile getirdiği ifadeler itibarsızlaştırılmıştır.

Emek hareketine yönelik ayrımcılık ise genellikle görmezden gelme şeklinde ortaya çıkmaktadır. Habere konu edildiklerinde ise belirli temalar çerçevesinde kalmaktadır. Emek hareketine yönelik hak odaklı bir haber anlayışı yerine, daha çok hak kayıpları haberleştirilmektedir. Bu hak kayıpları da çoğunlukla ölümle sonuçlanan iş kazalarında görünür hale gelmektedir. Bu da, emek hareketinde yaşanan hak kayıplarının yalnızca yaşam hakkı kaybı olduğu düşüncesini yansıtmakta ve yaşanan diğer hak kayıplarını görünmez kılmaktadır. Kaldı ki hükümete yakın gazeteler bu tür yaşam kayıplarını dahi iktidarın ağzından çıkan ifadelerle ihmal sonucu değil, işin doğasında olan sıradan olaylar olarak sunarak doğallaştırmıştır.

Türkiye’de gazete ve internet sitelerinde ayrımcı söylem ve nefret söylemi hem iktidar, hem de iktidar talebinde olanlar ta-

rafından 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekiliği Seçimleri süresince yaygın ve yoğun bir şekilde kullanılmıştır. İdeolojik duruşu ve yayın anlayışı ne olursa olsun gazetelerin – niteliksel ve niceliksel açıdan farklılıklar barındırsa da- neredeyse tamamında ayrımcı örneklerle karşılaşılması dikkate değerdir. Buradan hareketle, ayrımcılığın bir medya kuruluşunun ideolojik angajmanına veya sahiplik yapısına indirgenebilecek bir şey olmadığını vurgulamak gerekir. Ayrımcı dil, belirlenen kategorilerde de karşılaşıldığı üzere çok daha yapısal bir sorundur ve gündelik hayatın tüm alanlarına nüfuz etmiştir. “Hak ihlallerini görmezden gelmeyen, ‘ötekileri’ haber konusu yapmak için mutlaka bir hak ihlalinin konusu/faili olmalarını beklemeyen, haber yaparken hak ihlaline yol açmayan” hak odaklı bir habercilik için öncelikli ihtiyaçlardan biri de, medyadaki ayrımcı dilin saptanmasıdır. Umuyoruz ki bu çalışma, ayrımcı söylemler konusunda farkındalığın artırılması ve hak haberciliğinin inşası için somut bir adım niteliği taşıyabilir.

Bu raporda özellikle medyada üretilen haberlerdeki ayrımcı dili deşifre etmeye çalıştık. Özellikle tarihi önemi büyük bir seçim döneminde medya kuruluşlarındaki nefret ve ayrımcılık yayan haberlerin yoğun olacağını baştan varsaymıştık. Ancak 24 Haziran 2018’deki seçimin hem iktidar hem de muhalif kesimler açısından hayat memmat meselesi olarak görülmesinin, bu ayrışma ve kutuplaşmayı daha da derinleştirdiğini gazete haberleri üzerinden görebildik. Ne var ki, bu rapordaki esas hedefimiz, sadece gazete haberlerindeki ayrımcı ve nefret dolu dili tespit edip ortaya koymak değildi. Bununla beraber esas hedeflerimizden birisi de yanlış tespit edip, bu yanlış açık ederek gazetecilere doğru ve ayrımcı olmayan haberlerin nasıl yapıldığını gösterebilirdik. Bunu bu raporda kısmen gösterebildik. Zira şu anda faaliyet gösteren endüstrileşmiş ana akım medyanın ezici bir çoğunluğu, iktidar katındaki kutuplaştırıcı dili yeniden üreten habercilik konusunda birbiriyle yarışır haldedir. Ancak bu projeyi bünyesinde yürüttüğümüz **um:ag**, Uğur Mumcu’nun gerçekleri arayan ve bunlardan halkı mutlaka haberdar etmeyi hedefleyen gazeteci-

lik anlayışını topluma ve özellikle genç nesillere yaymayı misyon edinmiştir. Uğur Mumcu'nun gazetecilik anlayışı, günümüzün en çok tartışılan ve geliştirilmeye çalışılan hak temelli gazetecilik anlayışından hiç de farklı değildir. Uğur Mumcu, haklıdan, halktan, sesi çıkmayanlardan yana bir tavırla ve kesinlikle mutlaka olgulara dayanan gazetecilik anlayışıyla zaten günümüzdeki hak temelli gazetecilik anlayışına da ilham vermeye devam etmektedir. Bu raporla Uğur Mumcu'nun bu gazetecilik anlayışına katkı sunmak için küçük ama önemli bir adım atmış bulunuyoruz.

KAYNAKÇA

- Bora, A. (2012). Toplumsal Cinsiyete Yönelik Ayrımcılık. M. A. Ceyhan, & K. Çayır içinde, *Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (s. 175-189). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çelenk, S. (2010). *Ayrımcılık ve Medya*. <http://ilefarsiv.com/etik/wp-content/uploads/sevilay-celenk-ayrimcilik-ve-medya.pdf> [Erişim Tarihi, Aralık 2018].
- Çınar, M. (2013). *Habercilik ve Nefret Söylemi*, https://www.academia.edu/7192976/Habercilik_ve_Nefret_S%C3%B6ylemi [Erişim Tarihi, Aralık 2018].
- İnal, K., Sancar, N., & Gezgin, U. B. (2015). Önsöz. K. İnal, N. Sancar, & U. B. Gezgin içinde, *Marka, Takva, Tuğra: AKP Döneminde Kültür ve Politika* (s. 15-19). İstanbul: Evrensel Basım Yayım.
- Kaos GL. (2018). *Kaos GL 2017 Medya İzleme Raporu*. Ankara: Kaos GL Derneği.
- Tokdoğan, N. (2013). Hak Haberciliğinde Temel Bir Uğrak: Kadın Odaklı 9 Habercilik ve JİNHA Örneği. *Mülkiye Dergisi*, 37(3), (s. 9-35).
- Yıldız, P., & Salmanoğlu Erol, N. (2018). *Akp'nin 15 Yıllık İktidarında Medya ve Toplumsal Cinsiyet*. Ankara: halagazeteciyiz.org.
- BBC, www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-43896421 (Erişim Tarihi: 21/10/2019).
- Uluslararası Af Örgütü, www.amnesty.org.tr/public/uploads/files/Rapor/Fre-cTurkeyMedia_.pdf (Erişim Tarihi: 21/10/2019).

Medya ve Gazetecilik Dizisi

Medya ve Gazetecilik Dizisi

um:ag VAKFI YAYINLARI

um:ag Bütün Yapıtları Dizisi

SUÇLULAR VE GÜÇLÜLER
SAKINCALI PİYADE
BİR PULSUZ DİLEKÇE
BÜYÜKLERİMİZ
ÇIKMAZ SOKAK
TÜFEK İCAD OLDU
SİLAH KAÇAKÇILIĞI VE TERÖR
SÖZ MECLİSTEN İÇERİ
TERÖRSÜZ ÖZGÜRLÜK
PAPA MAFYA AĞCA
LİBERAL ÇİFTLİK
DEVİRİMCİ VE DEMOKRAT
AYBAR İLE SÖYLEŞİ
İNKILAP MEKTUPLARI
RABITA
12 EYLÜL ADALETİ
BİR UZUN YÜRÜYÜŞ
TARİKAT SİYASET TİCARET
KAZIM KARABEKİR ANLATIYOR
40'LARIN CADİ KAZANI
KÜRT İSLAM AYAKLANMASI
GAZİ PAŞA'YA SUİKAST
KÜRT DOSYASI
SAKINCALI PİYADE (Tiyatro)
MOBİLYA DOSYASI
AĞCA DOSYASI
SAKINCASIZ (Tiyatro)

um:ag Bütün Yazıları Dizisi

KATİLLER DEMOKRASİSİ HIRSIZLAR DÜZENİ
PENTAGON KUKLALARI
AMERİKA KÜSMESİN
ÇAĞIN SUÇU
SAĞCI DÜŞÜNCE
YOLSUZLUK, ŞİDDET, BAĞIMLILIK
DEVLET, SİLAH, ADALET
KONTRGERİLLA ÖĞRETİLERİ
HARAM DÜZENİ
MİLLİYETÇİLİK A.Ş.
HUKUK, DEVLET, AŞİRET
CIA VE MİT
ATA'M İZİNDEYİZ
BAĞIMSIZLIK GÜLÜ
BATI KULÜBÜNDE DANS
PARA VE İMAN
NAMUSLU OLMA CESARETİ
ALATURKA KAPİTALİZM

GİZLİ YARGI
ENGELLİ DEMOKRASİ
TANRI'NIN BANKERİ
TEK KALE MAÇ
ERMENİ MANDACILARI
KUVVAYI TİCARİYE RUHU
SAHTE ATATÜRKÇÜLÜK
SİYASET VE SUÇ
12 EYLÜL VE ŞERİAT
LAİKLİK RUHUNA FATİHA
CAMİ OKUL KIŞLA
YERALTI EKONOMİSİ
MODERN TÜRBAN
GÖSTERİ NAMAZI
SEVR Mİ LOZAN MI?
İMAM MI HATİP Mİ?
ARAP SİYASETİ
ORTADOĞU'DA AMERİKAN BİLARDOSU
SEÇİM VE DARBE
KÜRT İSLAMCILIĞI
HİZBULKONTRA
SON YAZILAR

um:ag Seçmeler Dizisi

SAKLI DEVLETİN GÜNCE Sİ “Çatlı vs.”
GAZETECİLİK
POLEMİKLER
UYAN GAZİ KEMAL
DOST YÜZLERDE ZAMAN
KIR ÇİÇEKLERİ
TÜRK MEMET NÖBETE
BEN UĞUR MUMCU'YUM
SÖZE NEREDEN BAŞLASAM
BU DÜZEN BÖYLE Mİ GİDECEK?
BOMBA DAVASI ve İLAÇ DOSYASI
EĞİLMEYEN BÜKÜLMEDEN

um:ag Öteki Yayınları Dizisi

İÇİMDEN GEÇEN ZAMAN
KENTSEL GERİLİM
ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK
UĞUR MUMCU VE 12 MART
VURULDUK EY HALKIM UNUTMA BİZİ
SUIKAST RAPORU 93/96
KARAKTER YARATMAK
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 1
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 2
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 3
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 4
18.30 SÖYLEŞİLERİ - 5

KARAKTER YARATMAK
UĞUR MUMCU ÖLÜMSÜZDÜR
BİR EFLATUN ÖLÜM – BEHÇET AYSAN KİTABI
DİRENEN DİRİLİŞ
ROMAN YAZMAK VE OKUMAK
GELECEĞİN SAVAŞLARI VE SİLAHLARI

um:ag Araştırma Dizisi

NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -1 “Babam Neden Öldürüldü Anne?”
NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -2 “Bu Kan Kurumaz!”
NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -3 “Dipsiz Kuyu”
NEDEN ÖLDÜRÜLDÜLER? -4 “Kurşunlar Hepimize”
KAHRAMANMARAŞ KATLİAMI
YÜREKLERİMİZ HALA YANGIN YERİ – SİVAS 2 TEMMUZ 1993
NAMLUNUN UCUNDAKİ MAHALLE

um:ag Kültür Kitapları

YALNIZ KİTAP

um:ag Medya ve Gazetecilik Dizisi

VİDEO AKTİVİZMDE KAVRAMLAR SORUNLAR UYGULAMALAR
AŞKIN HALLERİ: AŞK ÜZERİNE DİSİPLİNLER ARASI BİR İNCELEME
İLETİŞİM HAKKI VE YENİ MEDYA: TEHDİTLER VE OLANAKLAR

Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı (**um:ag**), 24 Ocak 1993 tarihinde öldürülen yürekli gazeteci-yazar Uğur Mumcu'nun gazetecilik anlayışını sürdürmek için kurulmuştur. Bugün genç gazeteci adaylarını medya sektörüne kazandırmak ve edebiyat, felsefe, sinema, resim ile görsel sanatta sıradanlığı reddedenlerin bir araya gelebileceği, kendilerini geliştirebileceği bir kültür ve sanat merkezi olmuştur.

um:ag bünyesinde faaliyetlerini sürdüren **um:ag** Yayınevi ise, dün değerlendirmek ve bugünü anlayabilmek amacıyla Uğur Mumcu'nun bütün yapıt ve yazılarını kitaplaştırarak okurlara sunuyor. Her yıl eklenen yayınlarıyla da okuyucuları araştırma dizileri, özel diziler ve yeni yapıtlarla buluşturuyor.

um:ag ayrıca, "faili meçhul" bırakılan cinayetlerin yaşandığı ülkemizde adalet ve demokrasinin, ancak dayatmalara, baskılara, hoşgörüsüzlüğe, işkenceye, haksızlığa direnen yurttaşların çoğalmasıyla yerleşebileceği bilincini sebatla yaygınlaştırmaya çalışıyor. Bunun için 80'e yakın demokratik kitle örgütünün de katılımıyla, her yıl 24-31 Ocak günleri arasında "Adalet ve Demokrasi Haftası"nda sayısız etkinlik düzenliyor ve de Uğur Mumcu'nun ve yitirdiğimiz çok değerli aydınlarımızın ülkemizin her yerinde anılması için faaliyet gösteriyor.

İstanbul'da Kadir Has Üniversitesi Yaşam Boyu Eğitim Merkezi'nde çalışmalarına başlamış **um:ag** Akademi, 2011 yılından bu yana **um:ag** eğitimlerini İstanbullularla da buluşturuyor.

Bugün **um:ag** Araştırmacı Gazetecilik eğitim programı ile yazma-felsefe-sinema atölyeleri seminerleri ve siyasal düşünceler tarihi seminerlerini de sürdürerek insanların özgürce bir araya gelebildikleri, paylaşabildikleri ve ürettiklerileri farklı bir kültür ve sanat merkezidir. Bugüne kadar 8000 kişinin hayatına dokunmayı başardık. 150'ye yakın araştırmacı gazetecilik mezununu ise sektöre kazandırdık.

 umagyayin

 umagvakfi

 umagduyuru twitter

 umagvakfi

 umagyayin

978-605-7882-40-0

9 786057 882400

um:ag